

MAGISTRÁT HLAVNÉHO MESTA SLOVENSKEJ REPUBLIKY BRATISLAVY

Materiál na rokovanie
Mestského zastupiteľstva
hlavného mesta SR Bratislavy
dňa 26.05.2022

Číslo záznamu: MIB 465/2022
Spisový znak:
Skartačná lehota: 0

Výročná správa Metropolitného inštitútu Bratislavy – 3 roky od založenia

Predkladateľ:

Mgr. Ctibor Košťál, v. r.
riaditeľ magistrátu

Materiál obsahuje:

1. Dôvodovú správu
2. Výročnú správu MIB – 3 roky od založenia

Zodpovedný:

Mgr. Ján Mazúr, PhD., v. r.
riaditeľ MIB

Spracovateľ:

Mgr. Marcela Glevická,
vedúca oddelenia komunikácie MIB
v zastúpení Mgr. Ján Mazúr, PhD., v. r.
riaditeľ MIB

Máj 2022

Dôvodová správa

Predkladaná informácia obsahuje Výročnú správu Metropolitného inštitútu Bratislavy, ktorá bola vypracovaná pri príležitosti 3. výročia založenia Metropolitného inštitútu Bratislavy (oficiálne založenie sa datuje k dátumu 01.04.2019)

Metropolitný inštitút Bratislavy (MIB) vznikol v roku 2019 ako príspevková organizácia mesta; koncepčný inštitút v oblasti rozvoja mesta, architektúry, územného plánovania, participácie a strategického plánovania.

Hlavnou úlohou MIB je pripravovať mesto Bratislava na budúce výzvy cez strategické plánovanie a koncepčné návrhy, ktoré dokážu priniesť riešenia aj v neočakávaných situáciách. MIB tak pomáha tomu, aby bola Bratislava konkurencieschopné mesto, ktoré je atraktívne pre život a dokáže čeliť výzvam, ako sú zmena klímy, zhoršujúca sa dostupnosť bývania či doprava v meste, ale aj neočakávaným situáciám, ako sú pandémie covid a do akej nás postaví aj príchod nových obyvateľov Bratislavy po nečakanom vojnovom konflikte v susednej krajine.

Výročná správa prináša aktuálny prehľad dosiahnutých úspechov – zrealizované architektonické súťaže, publikované koncepčné materiály a urbanistické štúdie, informácie o zapájaní obyvateľov do rozvoja mesta, ako aj aktuálny stav jednotlivých projektov vo verejnom priestore.

Metropolitný inštitút Bratislava

3 roky od založenia

Metropolitný
inštitút
Bratislava

Metropolitný inštitút Bratislavy (MIB) vznikol v roku 2019 ako príspevková organizácia mesta; koncepčný inštitút v oblasti rozvoja mesta, architektúry, územného plánovania, participácie a strategického plánovania.

Hlavnou úlohou MIB je pripravovať mesto Bratislava na budúce výzvy cez strategické plánovanie a koncepčné návrhy, ktoré dokážu priniesť riešenia aj v neočakávaných situáciách. MIB tak pomáha tomu, aby bola Bratislava konkurencieschopné mesto, ktoré je atraktívne pre život a dokáže čeliť výzvam, ako sú zmena klímy, zhoršujúca sa dostupnosť bývania či doprava v meste, ale aj neočakávaným situáciám, ako sú pandémie covid a do akej nás postaví aj príchod nových obyvateľov Bratislavy po nečakanom vojnovom konflikte v susednej krajine.

MIB postupne po prvých fázach (štartovacej s prípravou zázemia a náborom prvých zamestnancov, transformačnej s prácou na prvých témach a plánoch a po stabilizačnej fáze) najmä v rokoch 2019 a 2020 rozšíril svoju činnosť o väčšinu agendy plánovanej vo svojej základacej listine.

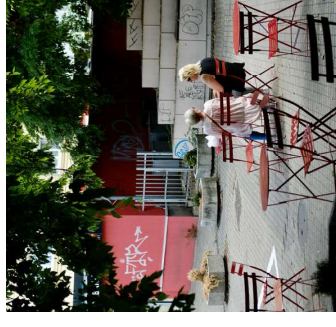
Cieľovou skupinou aktivít MIB sú všetci obyvatelia a obyvateľky hlavného mesta, no samozrejme sa nezabúda ani na návštevníkov a dočasných obyvateľov Bratislavy. Riešenia odrzkadľujúce potreby všetkých obyvateľov Bratislavy. Za dôležitú časť práce MIB považujeme tiež zapájanie verejnosti do procesov tvorby verejných politik, zapájanie obyvateľov do rozvoja mesta, rovnako ako aj ďalšie šírenie povedomia o téme verejného priestoru. Aby bol verejný priestor kvalitný, musí slúžiť všetkým obyvateľom mesta bez rozdielu.

Od svojho vzniku sa MIB profiluje ako think tank zameraný na témy architektúry, urbanizmu a mestských politik s tým, že časť kapacít vyčlení na projektovú agendu, tzv. do tank agendu. Snahou je priniesť hlavnému mestu a metropolitnému regiónu správne nastavené politiky, a v prípade, že je to možné, ich rovno aktívne pretaviť do praxe, aby sa odborné nastavenia čo najrýchlejšie prejavili v reálnych projektoch.

Na MIB intenzívne vnímame volania jednak po koncepčnom prístupe k tvorbe mesta, no tiež k rýchlym výsledkom. MIB preto pracuje nielen na koncepciách a stratégiách, ktorých efekt sa prejaví v horizonte viacerých rokov, až dekád, ale aj na konkrétnych projektoch, ktoré sa realizujú v priebehu 1-3 rokov od ich iniciácie. Samotné realizácie pilotných projektov majú zároveň potenciál informovať tvorbu zovšeobecnených politik – príkladom je naša práca na koncepčnom materiáli Mesto detí, ktorý však bude vychádzať z prvotných návrhov úpravy verejných priestorov v okolí vybranej školy realizovaných už v tomto roku.

Obnova legendárnych kúpeľov Grössling tento rok pokročila do ďalšej fázy.

Projekt Sadni si! ukázal, ako aj malé zásahy dokážu oživiť verejný priestor.

Prvé tri roky MIB boli v novodobej histórii hlavného mesta jedny z najťažších. Dva roky trvajúca pandémia zmenila pohľad v podstate na všetky potreby mesta, verejného priestoru a zasiahla všetky oblasti fungovania mesta a jeho obyvateľov. Aktuálne Bratislava reaguje na situáciu, ktorá priniesla po pokojnom takmer storočí vojna v Európe u nášho východného suseda. Už dnes táto situácia opäť spôsobuje tlak na zmenu doterajších nastavení princípov v meste, ako sme ich poznali.

Oba tieto faktory spolu s novým aktívnym vedením mesta s vysokou prioritou kladenou na rozvoj mesta, verejný priestor a architektúru vyžadujú vysokú mieru flexibility pri svojej činnosti, spolu so schopnosťou nastaviť verejné politiky na základných princípoch, ktoré aj v meniacej sa situácii dokážu udržať rozvoj mesta pre jeho obyvateľov.

Fungovanie mesta významne ovplyvnila v uplynulých dvoch rokoch pandémia aj vojna na Ukrajine.

Hlavné činnosti MIB sa dajú rozdeliť do troch úrovní podľa zásahu, aký dosahujú:

Hlavným dlhodobým pilierom činnosti MIB sú dokumenty s celomestským a územnoplánovacím zásahom. Sú to dokumenty zásadne pre rozvoj mesta na úrovni **strategického plánovania**. Táto úroveň nastoľuje pravidlá pre celé mesto - určuje stratégiu, akým smerom sa má mesto ako centrum metropolitného regiónu rozvíjať.

Táto úroveň sa aktuálne pretavuje do konkrétnych dokumentov v podobe zastupiteľstvom prerokovaného strategicko-programového rámca dokumentu Bratislava 2030 (Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja) a jednotlivých Zmien a doplnkov Územného plánu mesta.

Druhou úrovňou činnosti MIB, ktorá už dnes slúži na aplikovanie jednotných pravidiel pre akýkoľvek verejný priestor sú koncepcné materiály z dielne MIB.

Koncepcné materiály znásobujú efekt tvorby kvalitných verejných priestorov, pretože na ich základe môže rozvíjať verejné priestory každý subjekt. Každá zo sekcií MIB na základe svojich odborných vedomostí a skúseností tvorí koncepcné materiály pre ďalšie aplikovanie a násobenie princípov rozvoja mesta do praxe aj mimo projektových činností MIB.

Koncepcné materiály stanovujú jasné pravidla, ktoré sú aplikovateľné na akomkoľvek území pri obnove a tvorbe verejných priestorov či rozvoji mesta. Hlavný usmerňujúci materiál pre tvorbu verejných priestorov je Manuál verejných priestorov. Ide o sformulované a zjednotené všeobecne uplatniteľné koncepcné princípy vo viacerých oblastiach: Sekcia verejných priestorov MIB pripravila už 11 koncepcných materiálov, princípov a štandardov upravujúcich jednotlivé témy vo verejnom priestore. Na Sekcii

mestských štúdií a participácie vznikol tristo stranový Manuál participácie, Ako porozumieť mestu a jeho ľuďom?

Usmernenie cez vzorové súťažné podmienky pre všetky samosprávy alebo subjekty, ktoré sa snažia transparentne, cez verejnú architektonickú súťaž, vybrať najlepší návrh na svojom území, pripravuje Sekcia súťaží.

MIB tiež spolupracoval na koncepcii Mestskej bytovej politiky, na tvorbe pravidiel pre nekomerčný prenájom vybratých nehnuteľností vo vlastníctve mesta, kde rozhodujúca je funkcia, ktorú prenájom priniesie v sociálnej alebo kultúrnej oblasti, rovnako ako na tvorbe pravidiel pre súťaž, ktorej cieľom je transparentný výber nových nájomcov mestských vlníc.

Všetky materiály sú zverejnené a voľne dostupné pre obyvateľov, mestské časti alebo rovnako pre súkromných investorov.

Dnes najviac viditeľnou úrovňou práce MIB sú činnosti súvisiace so zásahmi vo verejnom priestore. Patria sem **projekty vo verejnom priestore** rôzneho rozsahu od samostatných objektov po celé zóny a lokality, ktoré obnovujú konkrétne lokality.

Na MIB sa touto činnosťou zaoberajú najmä Sekcia tvorby mestských priestorov cez program obnovy zanedbaných verejných priestorov Živé miesta. Ďalším rozmerom projektov vo verejnom priestore, ktoré MIB v spolupráci s hlavným mestom zastrešuje, sú **architektonické súťaže** vedené tímom Sekcie súťaží. Zo všetkých architektonických súťaží overených Slovenskou komorou architektov vyhlásených na Slovensku v roku 2020, bola každá piata súťaž vyhlásená Metropolitným inštitútom Bratislavy.

Zamestnanci MIB na Ventúrskej 22

Metropolitné fórum prebieha participatívnym spôsobom

Spoločnými princípmi obnovy verejných priestorov pre projekty vo verejnom priestore sú: komplexný pohľad na priestor, nejde o obnovu jednej z častí verejného priestoru, ako je obnova zelene alebo výmena povrchov či mobiliár, vždy ide o komplexné riešenie, nadstavenú bežnej oprave zanedbaného priestoru. Vo väčšine projektov sa spája obnova zanedbaných povrchov, zmena povrchov na klimaticky vhodnejšie, prispôsobenie zelene na klimaticky odolnejšiu zeleň v reakcii na klimatickú krízu, zvyšovanie bezpečnosti priestoru cez zlepšovanie technickej infraštruktúry, ako je osvetlenie či dostupnosť priestoru a lepšia pobyťovosť priestoru.

Každá z úrovni činnosti vyžaduje čas na svoju prípravu, implementáciu a prejavenie sa vo viditeľnej miere. Čím koncepcijnejšia a strategickjšia činnosť, tým dlhší čas je potrebný na jej prípravu a realizáciu, a zároveň na jej uplatnenie sa v meste.

MIB sídli na Ventúrskej ulici 22 a Sedlárskej ulici.

V posledných dvoch rokoch prebehla nevyhnutná časť rekonštrukcie budovy, ktorá do príchodu MIB bola nevyužívaným priestorom v majetku mesta, a roky sa do nej neinvestovalo napriek lokalite v historickom jadre mesta. Koncom minulého roka mestské zastupiteľstvo schválilo zverenie budov na Ventúrskej ulici 22 a Sedlárskej ulici do správy MIB, čo dáva inštitútu možnosť priestory zvelaďovať aj efektívne využívať.

Dizajn manuálu pre zastávky MHD.

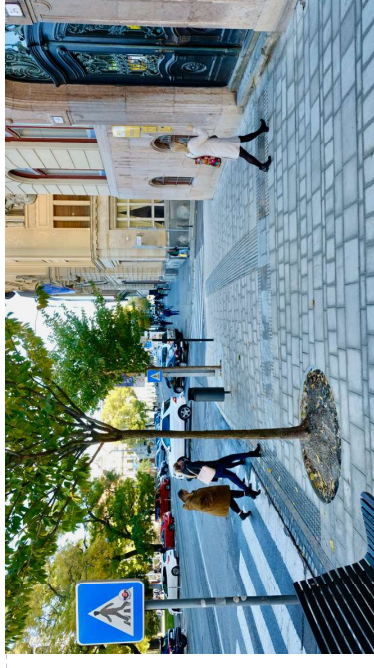
Manuál pre starostlivosť o zeleň.

Projekty vo verejnom priestore

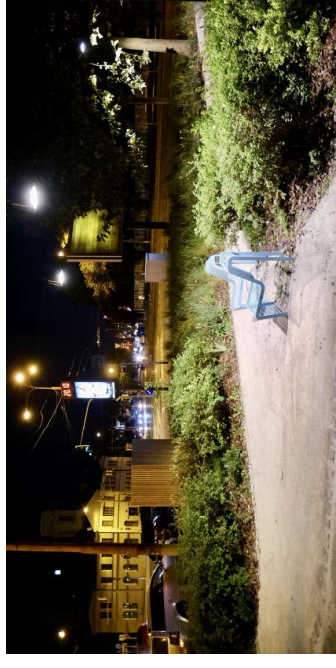
Program obnovy verejných priestorov Živé miesta

Bratislava má veľký dlh v modernizácii a skvalitňovaní verejných priestorov. Pre ilustráciu sme vypočítali tento dlh na chodníkoch a cestách v správe Magistrátu hlavného mesta. V hlavnom meste je v správe magistrátu približne štvrtina ciest a chodníkov, čo predstavuje približne 4,41 km² ciest a 1,25 km² chodníkov.

Keby chcelo mesto opraviť všetky cesty a chodníky (bez zelene či parkov, mimo doplnenia osvetlenia alebo obnovy technickej infraštruktúry pod zemou), potrebuje na to investíciu takmer pol miliardy eur. Investičný dlh podľa súčasných cien totiž predstavuje 128 mil. eur pri chodníkoch pri použití kombinácie kameňa, betónovej dlažby a liatych povrchov, a 441 mil. eur pri cestách vyhotovených asfaltovaním, a to pri celoplošnej výmene obrubníkov, výbúraní pôvodných konštrukčných vrstiev a ich celoplošnom nahradení. Pribežná výmena povrchov by preto mala byť realizovaná pokiaľ možno čo najtrvalejšie na základe koncepčných materiálov. Koncepcné a kvalitné riešenie dokáže dlhodobo šetriť prostriedky na údržbu a opravy, umožňuje výmenu či rekonštrukciu sietí v chodníkoch bez toho, aby sa povrch zničil a prináša najmä vyššiu estetickú a užitkovú hodnotu (napr. oez bezbariérovosť).

Opravený chodník na Námestí SNP

Živé miesto: Roh Karadžičovej a Krížnej, prešlo revitalizáciou v roku 2021

Súčasťou projektov Živé miesta sú projekty s riešením územím od približne 350 m² a realizačnými investíciami v hodnote približne od 7000 € pre jeden projekt. Najtypickejšie projekty spomedzi projektov Živé miesta obnovujú územia v rozlohe do 4000 m², kde sa investície na ich realizáciu pohybujú podľa náročnosti na úrovni niekoľko sto tisíc eur, pričom najrozsiahlší z projektov Živé miesta sa bude realizovať v hodnote investície vyše 3 miliónov eur. Aktuálne je ukončených, rozpracovaných a navrhovaných vyše 40 projektov vo verejnom priestore, ktoré majú dokopy 243 563 m² a pokrývajú väčšinu mestských častí. V tomto roku z nich obnovíme verejné priestory na rozlohe 88 014 m².

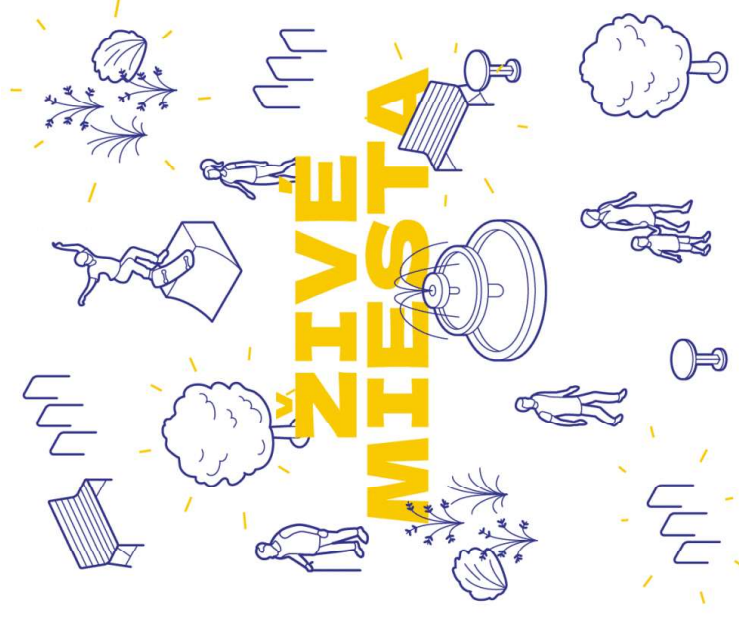
Financie na projekty Živé miesta pochádzajú najmä z rozpočtu mesta a MIB. Niektoré projekty spolufinancujú aj súkromní darcovia ako sú banky či poisťovne. MIB zároveň intenzívne pri viacero projektoch v spolupráci s Oddelením programovania a spolupráce tvorí žiadosti, aby čo najviac financií na projekty vo verejnom priestore išlo aj z mimorozpočtových zdrojov.

Práca MIB je aj pri projektoch vo verejnom priestore komplexná. Do veľkej miery v diskusii so starostami, starostkami, či poslancami a poslankyňami, a vedením hlavného mesta prebieha v MIB zabezpečenie výberu vhodných lokalít. Viaceré projekty však vznikli aj preto, aby sa komplexne vyriešil priestor, v ktorom bol dlhodobo plánovaný bezpečnostný výrub stromov, prípadne priestor nadväzujúci na iné plány mesta či mestskej časti. MIB neustále eviduje a spracúva dlhodobý projektový zázobník pre projekty vo verejnom priestore.

Kompetenciou MIB je pomôcť mestu identifikovať, aká funkcia pre aké skupiny obyvateľov sa v danom priestore hodí, aká tam chýba, prípadne ako tieto funkcie v priestore zladit'

a na základe prípadnej participácie vhodne spracovať zadanie pre architektov. Dôležitý je tiež faktor frekventovanosti počtu návštevníkov a aktuálneho stavu danej lokality.

MIB koordinuje spracovanie zadání pre vysúťažených architektov, aj neustále iterovanie navrhovaných riešení tak, aby boli vhodné zladené záujmy jednotlivých dotknutých a cieľových skupín obyvateľov. Väčšina priestorov nie je monofunkčná, ale slúži viacerým cieľovým skupinám. Ich záujmy sa tak musia zladit', čo je aj jednou z najväčších výziev. MIB pre projekty v programe Živé miesta tiež zastrešuje kompletne povoleniace procesy, zabezpečenie autorského dozoru, aj návrhy na zlepšenie celkových procesov výstavby mesta.

Cieľom Programu obnovy verejných priestorov Živé miesta je modernizácia a skvalitňovanie dlhodobo zanedbaných verejných priestorov v Bratislave.

Logikou intervencií MIB je byť pre mesto kompetentným zákazníkom architektonických služieb, aby mesto získalo kvalitné riešenia v priestore, ktoré zlepšuje život obyvateľov, dlhodobo znižuje náklady na správu a údržbu, šetrí životné prostredie aj pridáva estetickú hodnotu.

Aby mesto dokázalo jasne identifikovať potreby obyvateľov vo verejnom priestore a na základe toho systematicky usmerňovalo investičnú činnosť a koncepcný rozvoj verejných priestorov, je potrebné pasportizovať verejné priestory, čo v súčasnosti chýba.

Aktuálne sa mapujú verejné priestory a tvoria sa datasety resp. prehľadný zoznam dát, na základe ktorých je možné analyticky priblížiť fungovanie mesta Bratislava. Dátová odborníci zbierajú základné informácie o datasetoch v oblastiach infraštruktúra, verejný priestor, životné prostredie a ľudia.

Vzniká katalóg základných informácií o datasetoch, zdroj pre ich stiahnutie či prezeranie ako aj filtráciu dát podľa kategórií či podkategórií, čo umožňuje jasnú orientáciu a prehľad v množstve súborov. Vďaka metodologickej príručke, ktorá je jeho súčasťou, bude možné jednoduchšie porozumenie súvislosti medzi datasetmi navzájom a tým rozšírenie expertného a profesného povedomia o tom, ako narábať s kvalitami priestoru priestorovými dátami. V rámci kategórií a podkategórií poskytuje katalóg určité balíčky datasetov, na ktoré je potrebné orientovať sa pri riešení tej či onej témy. **Podporujeme teda dátovo podložené a interdisciplinárne rozhodovanie.**

Zrealizovaných, naprojektovaných alebo navrhnutých je vyše štyridsať projektov vo verejnom priestore - projekty, ktoré sa vybrali ešte v prvom roku Programu Živé miesta sa v tomto roku realizujú:

Názov projektu	Aktuálny stav	Predpokladaný začiatok realizácie	Predpoklad konca realizácie
1 Vnútrobllok Poľská - Justičná (Revitalizácia vnútrobloku Poľská-Justičná)	čakáme na vydanie SP, VO uzavreté	Q2 2022	Q4 2022
2 Zastávka Žilinská (Revitalizácia parčíka Žilinská)	čakáme na vydanie SP (odvolanie), VO uzavreté	Q2 2022	realizuje sa
3 Dunajská Park (Revitalizácia parku na Dunajskej ulici)	získané SP, vyhodnocujeme VO,	Q2 2022	Q4 2022
4 Legionárska (Čerešňový sad- Legionárska)	získané SP, vyhlasujeme opakované VO	Q2 2022	Q4 2022
5 Motýlia lúka- Pri Kríži	získané SP, vyhodnocujeme VO	Q2 2022	Q4 2022
6 Park Karlova ves - Multifunkčný park (Mestský park v Karlovej Vsi)	realizácia- dokončovanie SO parku, práce na skate-parku, následne kolaudácia	Q2 2021	Q2 2022
7 Cintorín Karlova Ves	realizácia	Q1 2022	Q3 2022
8 Bufet na Partizánskej lúke (Areal Železná studnička)	realizácia	Q1 2022	Q4 2022
9 Lávka na Partizánskej lúke (Areal Železná studnička)	čakáme na SÚ, následne VO (ak budú financie)	Q3 2022	realizuje sa
10 Pobytové schody pri jazere (Areal Železná studnička)	realizácia	Q1 2022	Q2 2022
11 Kamzík (Promenáda a vyhládka s bufetom na Kamzíku)	časť Promenáda- čakáme na SÚ, následne spúšťame VO. Časť vyhládka - čakáme na PD, vyňatie pozemku, SÚ, VO a potom realizácia	Q2 2022	realizuje sa
12 Pekná cesta - Areal muničných skladov (Úprava objektu starej hájovne a príľahlého okolia)	realizácia	Q3 2021	Q2 2022
13 Pomník Daniela Tupého (Revitalizácia okolia pamätníka obetiam extrémizmu)	čakáme na SÚ, VO ukončené	Q2 2022	realizuje sa
14 Nový Most skatepark (Skatepark pod mostom SNP)	pred odovzdávaním PD, následne inžiniering, SÚ, VO	Q3 2022	realizuje sa
15 Radlinského parčík	štádium podávania výjadrovačiek, následne SÚ, následne VO, realiz.. Dve samostatné konania - prekládka a parčík	Q3 2022	Q1 2023

PD - projektová dokumentácia; VO - verejné obstarávanie; SÚ - stavebný úrad; SP - stavebné povolenie

Intenzívne sa pozornosť venovala verejným priestorom v Mestských lesoch Bratislava, kde aj kvôli pandémie stúpol násobne počet návštevníkov. Zrealizované boli projekty v mestských lesoch na území Mestských častí Nové mesto, Rača a Záhorská Bystrica: **Včelíu lúka**, **Areál Malý Slavín**, **Pozorovateľňa zvierat Vydríca a športové ihrisko v areáli bývalých muničných skladov na Peknej ceste**.

Ide o celomestský významné miesta, ktoré sú využívané obyvateľmi celého hlavného mesta zo všetkých mestských častí. Aktuálne prebieha revitalizácia **Horárne nad Peknou cestou**, kde vznikne priestor na rekreačný altánok s priestorom na grilovanie alebo krátku zastávku. Revitalizácia bude dokončená ešte v rámci tohtoročnej sezóny. V podobných termínoch je naplánovaná a prebieha rekonštrukcia a **premena bufetu s predpolím na Železnej studničke**.

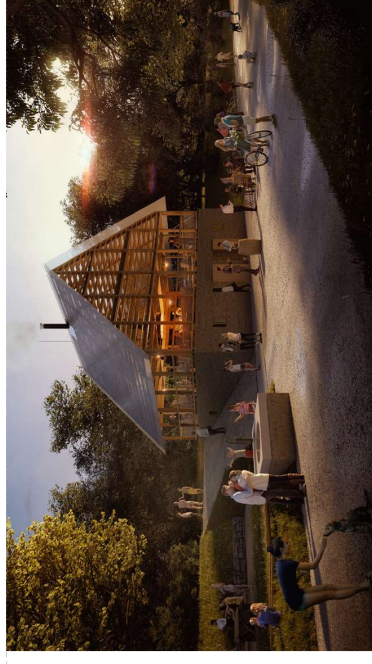
Tiež vzniká na lepšie sprístupnenie brehu jazera na Železnej studničke projekt tzv. **pobytových schodov Klepáč**.

V priebehu tohto roka sa začína pracovať na **promenáde Kamzík**. Zámerom revitalizácie je vytvorenie bezpečného, prepojeného prostredia so zvýraznením jeho prírodných kvalít a jedinečnej atmosféry. V rámci územia budú redukované spevnené plochy, ktoré nahradíme vodopriepustnými povrchmi, doplnené budú nové lávky, napojené na východiskový bod novej zastávky MHD.

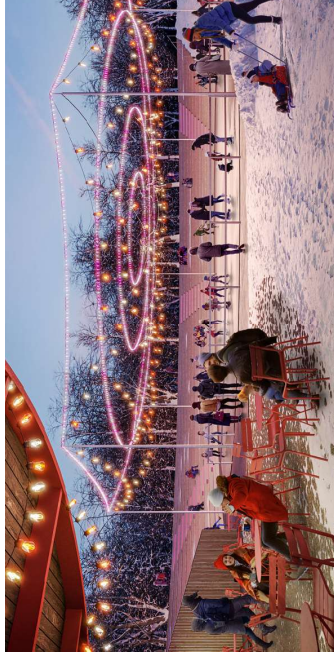
Ďalšie projekty v mestských lesoch majú pripravené projektové dokumentácie a spustenie ich realizácie čaká len na schválenie financií v rozpočte. Hotová kompletná projektová dokumentácia je významná časť projektu, ktorý môže byť realizovaný v podstate hneď po získaní financií a obstaraní realizátorov.

V stave hotovej projektovej dokumentácie sú projekty **Lávka na Železnej studničke**, vďaka ktorej po dlhých rokoch v tomto navštevovanom areáli vznikne bezbariérový vstup na Partizánsku lúku, ktorý navyše prinesie nový typ zážitku pri vstupe do areálu cez koruny stromov. Pre osoby s pohybovými ťažkosťami či znevýhodnením ako aj rodičov s kočíkmi je areál stále málo dostupný.

Na Železnú studničku plánujeme priniesť moderné **klzisko** na dnes minimálne využívaný priestor amfiteátra, čo bezpochyby rozšíri možnosti o aktívne využívanie tejto lokality. Našou motiváciou je vrátiť na Železnú studničku tradíciu korčuľovania, ktorá aj v dôsledku teplejších zím pomaly zaniká.

Horáreň v areáli bývalých Muničných skladov

Klзisko vedľa bufetu na Železnej studničke

Na území bývalého areálu muničných skladov na Peknej ceste, kde sme už teraz investovali do zlepšenia verejných priestorov, ešte viac zvýšime pobytovosť obnovou starej mestskej horárne zo začiatku 20. storočia, ktorú má mesto vo svojom vlastníctve a pracuje sa na štúdiu uskutočniteľnosti pre túto budovu.

V priebehu tohto roka bude hotová aj projektová dokumentácia na dnes nevyužívané územie v susedstve račianskych viníc, na ktorom podľa projektu vznikne prírodná rekreačný verejný priestor. Riešený priestor tvoria viaceré vinohradnícke parcely, časť jazera Vajspeter a ďalšie trávnaté plochy s neformálnymi chodníkmi na obhospodarovanie viníc.

Túto lokalitu využíva množstvo cyklistov, bežcov a chodcov, preto je súčasťou zadania aj revitalizácia povrchov chodníkov a ich skvalitnenie. Taktiež budú súčasťou nového priestoru vyhládkové miesta určené na zastavenie sa pri významných prírodných úkazoch alebo krásnych výhladoch.

Dostupnosť do mestských lesov cez Peknú cestu sa zlepší pre všetkých cyklistov smerujúcich z centra mesta vďaka **úprave verejného priestoru pred Vozovňou Krasňany**, kde doteraz neupravený a nie bezpečný priestor pred otočiskom električiek zmeníme na komfortnú štvormetrovú cyklocestu. Realizácia je naplánovaná po úspešnom povolení projektu, pravdepodobne na jeseň tohto roka.

Okrem územia mestských lesov umiestňujeme Živé miesta po celom meste a do všetkých mestských častí.

V minulom roku sa realizoval **projekt na rohu ulíc Karadžičova – Krížna**, kde vznikol upravený priestor s novým osvetlením, vodopriepustnými povrchmi a mobiliárom.

Na **Legionárskej ulici** za internátom STU pred Račianskym mýtom dochádza postupne k zmene priestoru, ktorý dnes využívajú v podstate len ľudia na venčenie psov, na nový mestský

parčík. Priestor so sakurami, novou výsadbou, obnoveným predpolím sochy Sama Chalúpku a oveľa lepším prepojením na zastávku MHD.

Aktuálne sa obnovujú malé no dlhodobé zanedbané priestory, ako je park **na Dunajskej ulici a vnútroblok na Poľskej a Justičnej ulici**.

Na týchto miestach, zvyšujeme pobytovosť priestoru, zlepšením osvetlenia sa zvyšuje bezpečnosť, dopĺňame alebo meníme zeleň za klimaticky vhodnejšiu a odolnejšiu a ľudia cez tieto úpravy získavajú funkčný verejný priestor, kde môžu tráviť voľný čas.

V Mestskej časti Karlova Ves je aktuálne vo výstavbe a pár mesiacov pred kolaudáciou **Multifunkčný park so skateparkom na Karloveskej ulici**. Na doteraz nevyužívanej ploche bolo vysadených 40 sakúr a doplnených 27 stromov a stovky kusov menšej zelene, v parku pribudli funkčné plochy športovísk a herných plôch, crossfit, parkour, skatepark, herná zóna pre deti či pingpong. Bratislava vďaka spolupráci so skateboardovou komunitou a iniciatívou mestskej časti Karlova ves získala nový skatepark, po ktorých v posledných rokoch nesmierne rastie dopyt.

V súčasnosti prebiehajú projekčné práce na Skatepark a športovisko pod mostom SNP, realizuje sa multifunkčné ihrisko v mestských lesoch. Dokončujeme projekt revitalizácie **kúpaliska v Krasňanoch**. Mesto Bratislava si ako jeden zo svojich cieľov dáva aj prispievanie k zdravému životnému štýlu obyvateľstva mesta prostredníctvom dostupnej, modernej a kvalitnej športovej infraštruktúry. Súčasné kapacity kvalitných multisportových ihrísk, hál nepokrývajú potreby obyvateľov a obyvateľiek mesta chce ich počet systematicky v najbližších rokoch navyšovať respektíve obnovovať.

Mestský parčík na Legionárskej ulici

Kúpalisko Krasňany

Predpolie cintorína v Karlovej Vsi aktuálne dostáva vďaka vstupnému portálu, infopanelu, Bratislavskému mobiliáru a novým povrchom adekvátny nástupný priestor. Na **Jurigovom námestí**, ktorom nevyhnutne potrebovalo opravu, sme obnovili v spolupráci so Sekciou správy nehnuteľností magistrátu povrchy, zábradlia aj dlažbu v havarijnom stave predtým, ako príde na rad komplexná rekonštrukcia na základe návrhu z architektonickej súťaže tiež z dielne MIB.

Na území mestskej časti Dúbravka začne v tomto polroku za zastávky Homolova tzv. **Motýľiu lúku**, s novou výsadbou zelene, vodopriepustnými chodníkmi z drveného kameniva a neformálnou exteriérovou učebňou vo forme amfiteátrového sedenia pre potreby miestnej základnej školy. Začiatkom leta sa začne obnova plochy **pred dúbravským Domom Služieb**, kde vznikne príjemné miesto s vodnou plochou na trávenie voľného času.

V záujme zvýšenia bezpečnosti v uliciach mesta sme sa spolupodielali na vzniku pobočky Mestskej polície na Obchodnej ulici. Dostupnosť a zahusťovanie siete staníc je dôležitá aj v mestskej časti Vrakuní, kde sa práve pripravuje projekt novej pobočky Mestskej polície priamo v neslávnom Pentagone.

V navrhovanom **Skateparku pod mostom SNP** môžu jazdiť okrem skateboardistov aj BMX, inline-isti a kalobezčkári. Táto funkcia bude doplnená aj o fitness stanicu pre bežcov na rozvojičenie. Nová funkcia a revitalizácia celého priestoru prinesie aj väčšiu bezpečnosť tohto, čím ďalej viac navštevovaného miesta.

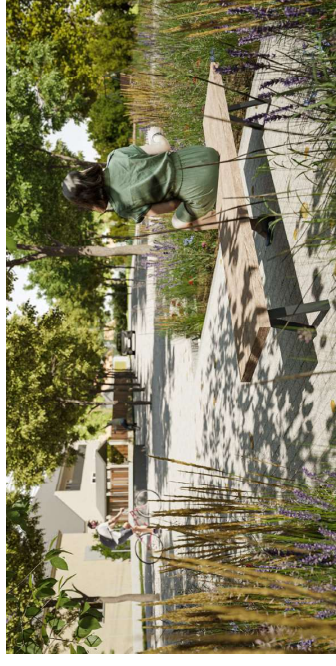
Vo Vrakuni v tomto roku vznikne nový park na Kazanskej ulici. Kľúčová v tomto projekte je bezpečnosť, ktorú dosiahneme novým osvetlením a sprehladením územia. V parku vznikne priestor pre lokálne trhy, pobytový priestor vďaka lepšej zelene a novému mobiliáru na Kazanskej ulici, ktorá je dnes frekventovanejším, no len tranzitným územím.

V Mestskej časti Bratislava Rača architekti dokončujú projektovú dokumentáciu pre **park a verejné priestory na Mudrochovej ulici**, ktoré napriek tomu, že susedia s miestnym úradom a lokálnym obchodným strediskom nie sú v súčasnom stave bezbariérové.

Vo Vajnorochoch architekti tvoria projektovú dokumentáciu na obnovu verejného priestoru na ulici Kataríny Brúderovej, kde vzniká oveľa bezpečnejšia forma komunikácie. Prioritou revitalizácie je bezpečnosť chodca, spomalenie automobilovej dopravy, vytvorenie jednotlitého bezbariérového verejného priestoru, doplnenie zelene a vytvorenie pobytových mál, ktoré návštevníka vtiahujú do intímneho priestoru v zelenei.

Dom Služieb v Dúbravke

Verejný priestor na ulici Kataríny Brúderovej

V Lamači architekti projektujú centrálny priestor na

Vrančovičovej ulici. Predmetom riešenia je Vrančovičova ulica v celej dĺžke a v celom svojom profile - od fasády k fasáde. Riešenie bude prihliadať aj na kontext širších vzťahov a napojenia na ďalšie dôležité verejné priestory ako je napríklad Malokarpatské námestie, napojenie na križovatku so Studenohorskou ulicou, pokračovanie na Borinskú ulicu.

Dnešný stav Vrančovičovej ulice nezodpovedá významu danej lokality. Ako ulica v centrálnej časti Lamača, s bohatou vrstvou histórie a živých susedských komunít, predstavuje potenciál pre dotvorenie Lamača, vytvorenie nových kvalitných verejných priestorov, posilnenie lokálnej identity a hodnôt. Dôležitou súčasťou celého procesu prípravy revitalizácie je zapojenie verejnosti.

Vďaka participácii boli informovaní zainteresovaní aktéri aj široká verejnosť a vďaka vstupom od širšej a odbornej verejnosti vznikla silná spoločná víziu pre Vrančovičovú ulicu s podporou obyvateľov.

Pre **Hodžovo námestie** MIB vytvoril návrh, v týchto týždňoch sa realizuje, ktorý do priestoru prináša mobilnú zeleň, bola zrekonštruovaná dlažba, rok predtým fontána, aby priestor pred prezidentským palácom bol reprezentatívnejší a bezpečnejší do chvíľ komplexnej obnovy na základe architektonickej súťaže.

Po 15 rokoch od vypnutia ikonickej fontány na **Námestí Slobody**, tieto mesiace MIB komplexne koordinuje práce na jej obnove, vďaka čomu sa fontána a jej okolie viac sprístupní návštevníkom a návštevníčkam. Budú tiež pokračovať práce na obnove jej okolia, čo dá zaslúženú podobu jednému z hlavných verejných priestorov v Bratislave.

Zrekonštruované budú všetky opraviteľné časti lavičiek z pôvodného mobiliáru zo 70-tych rokov od architektky Cvengrošovej, nové a funkčnejšie budú smetné koše a osvetlenie

v celom území, ktoré vznikajú ako interpretácia dizajnu, vďaka čomu bude tento mobiliár funkčnejší, no dizajnovo odkazujú na dizajn pôvodného mobiliáru, ktorý roky dotváral charakter tohto mestského priestoru.

Rozsahy projektov vo verejnom priestore postupom rokov rastú, pretože si uvedomujeme potrebu ucelených väčších lokalít, pre lepšie vnímanie a pocit z verejného priestoru pri nadväzujúcich celkoch.

Architekti pracujú na projektovej dokumentácii **pre zónu Zochova** v rozsahu 13 100 m² s veľmi frekventovanou križovatkou, nevhodným parkovaním a dnes zanedbaným verejným priestorom pri vstupe do historického jadra hlavného mesta.

Námestie Slobody

Hodžovo námestie

Vzniká štúdiá na **lepšie prepojenie centra mesta s podhradím**

ponad Staromestskú ulicu, ktorá by umožnila zväčšenie historického jadra mesta o nové verejné priestory.

Pre všetky už realizované projekty MIB za tri roky vysúdžil architektov, vypracoval kompletne projektové dokumentácie a získal potrebné povolenia v stavebných aj ostatných povolovacích konaniach.

Na obnove verejných priestorov spolupracujeme s najlepšími architektami: ateliér studený architekti v spolupráci s architektonickou kanceláriou Lubomíra Závodného, Petrom Stecom a Terra Florida, ateliér GUTGUT spolu s 2ka, ateliér Atrium v spolupráci so Štefanom Zahatňanským, Livinark a arch & crafts, ateliér PLURAL spolu s ateliéromi zezero a Diervilla, ateliér MAPA architekti a ateliér Grido architekti, spolu s Magdalénou Horňákovou – Atelier DUMA.

V hlavnom meste tak majú možnosť architektonické štúdiá spoluporiť verejné priestory a obraz moderného mesta.

Okrem projektov vo verejnom priestore Sekcia tvorby mestských priestorov prvé dva ročníky zastrešovala projekt verejného sedenia **Sadni si!** Cieľom setov Sadni si! - červené stoly a stoličky, ktoré môže vo verejnom priestore využívať ktokoľvek bez toho, aby musel využívať služby reštaurácií alebo terás - je oživiť a kultivovať priestory s nedostatkom sedenia.

S konceptným prístupom vstupujeme do projektov **Mesto detí**, kde v pilotných projektoch MIB nastavuje ideálne a bezpečné riešenia komunikácii na vstupoch pred základnými školami.

Tento pilotný projekt je úvodom do celkovej témy a to pomenovať špecifika mestského prostredia pre vývin dieťaťa, výzvy, ktorým dnešné deti a ich opatrovatelia čelia a nástroje na zlepšenie týchto podmienok. Následne budeme analyzovať situáciu v Bratislave a zhodnotíme vlastnosti urbánneho prostredia relevantné pre kvalitu života detí na mape mesta a jeho susedstiev.

Pre zónu Obchodnej a Poštovej ulice sme vypracovali manuál Koncept riešenia Obchodnej a Poštovej ulice. Cieľom tohto dokumentu je stručne pomenovať potenciály a výzvy a navrhnúť opatrenia a zásahy v kompetencii Hlavného mesta SR Bratislavy.

Na Obchodnej ulici, ktorá v súčasnosti neobsahuje takmer žiadnu zeleň a nie je ju tu možné ani vysadiť, sme navrhli možné

riešenie a zvolili variant pred-sadených vegetačných stien niekoľko centimetrov pred fasády budov, aby aspoň čiastočne došlo k zazelenaniu tohto frekventovaného miesta. Vďaka zeleni bude zabezpečená lepšia cirkulácia vzduchu medzi vegetáciou a fasádou. V takomto prípade podporujeme pozitívne ochladzovacie účinky (tienením a ochladzovaním prostredníctvom výparu rastlín), plne chránime konštrukciu steny (pred možným mechanickým poškodením, nečistotami, žiarením a pod.) a minimalizuje sa možný negatívny vplyv vegetačnej steny na povrch steny (napr. vplyvom prílišnej vlhkosti, narušaniu štruktúry úponkami rastlín a pod.).

Súčasťou riešenia je zlepšenie údržby Obchodnej ulice, ako aj zanedbanej Poštovej ulice, ktorú mesto len nedávno prevzalo do správy od mestskej časti. Oprava mobiliáru, iniciácia zámeru vytvorenia novej zóny pre ľudí pod hotelom Crowne Plaza, či zintenzívnenie práce mestskej polície a mestského terénneho tímu

Sadni si!

by mali prispieť už v krátkodobom horizonte k skvalitneniu tejto intenzívne využívanej zóny.

Na **Kollárovom námestí** sa začne tento rok výstavba podzemných garáží v réžii súkromného investora, na ktorého chce mesto nadviazať revitalizáciou celého námestia. Súčasťou bude zmena dopravy, úprava spevnených plôch, revitalizácia a doplnenie zelene. Tak ako v každom priestore, ktorý revitalizujeme zvýšime bezpečnosť novým osvetlením a monitorovaním prostredníctvom doplnených kamier.

Architektonická súťaž prináša najlepšiu kvalitu

Metropolitný inštitút Bratislavy vytvoril silný tím na Sekcii súťaží, kde tím odborníkov a odborníčov pracuje na komplexnom zastrešení architektonickej súťaže. Súťaž je formálne v štátnej a verejnej správe legislatívny postup verejného obstarávania, ktorý obsahuje komplexné zadanie s technickými podkladmi, analýzami potrieb, historickým a spoločenským kontextom.

Rozdielom oproti iným verejným obstarávaniam je v kvalite - v kvalite diskusie a formáte hodnotenia. Víťaz súťaže sa vyberá na základe kvality návrhu, ktorý nielenže najoptimálnejšie rieši územie, ale dlhodobo aj môže šetriť zdroje. Cena za služby architekta je stanovená vopred a najkvalitnejší návrh vyberá odborná porota. Za najlepšiu cenu tak mesto vďaka architektonickým súťažiam dostáva najkvalitnejší výsledok, čo je najdôležitejšie kritérium vo verejnom priestore.

Bežný čas trvania najčastejšej súťaže, teda jednokolovej súťaže návrhov pre jednoduché zadanie, je približne 9 mesiacov. Do trvania súťaže sa pritom započítava čas od tvorby zadania až po podpísanie zmluvy s víťazom súťaže.

Napríklad pri súťaži na obnovu kúpeľov Grössling len tvorba samotného zadania, kam počítame konzultácie s odborníkmi na kúpeľníctvo, technickú analýzu aj komunikáciu s pamiatkarmi, trvala trištvrte roka.

Súťaž a jej kvalitnú prípravu treba vnímať ako skoncentrovaný čas, kedy zadávateľ urobí sústredene a naraz všetky potrebné kroky ohľadom špecifikácie zadania. Tento čas by inak musel spracovateľ investovať do prípravy neskôr, v ktorom vznikajú zdržania.

MIB za tri roky vyhlásil trinásť súťaží v celkovej investičnej hodnote cez 90 miliónov eur. Vyhláseniu súťaží v kompetenciách MIB predchádzala komplexná príprava zadania súťaže, participatívny proces, organizáciu súťaže a jej vyhodnotenie.

Prvými vyhlásenými súťažami boli architektonická súťaž na **Bytový súbor Terchovská**, z ktorej vzišiel návrh a následne projektová dokumentácia pre objekt s obytnou funkciou s 81 mestskými nájomnými a náhradnými bytmi v lokalite vymedzenej ulicami Terchovská, Banšelova a Galvánhó. Návrh rešpektuje okolité prostredie, existujúcu urbánnu štruktúru, hlavné uzly územia a dopravné napojenia. Aktuálne prebieha proces povolenia a po získaní povolenia EIA a všetkých potrebných povolení sa začne s realizáciou.

Kúpele Grössling

Bytový súbor Terchovská

Zrealizovali sme krajinársko – architektonickú súťaž na **predĺženie promenády na Železnej studničky** v úseku od bývalých Ferdinandových kúpeľov (rázcestie smer Kačín a Snežienka), po Snežienku. Súťaž tiež priniesla návrh ako upraviť okolie rybníkov tak, aby vznikla možnosť prístupu k vodnej hladine alebo možnosť pobytu nad ňou pomocou oddychovo - rekreačných prvkov. Návrh bol odovzdaný Sekcii výstavby, ktorá zastrešuje realizačnú fázu.

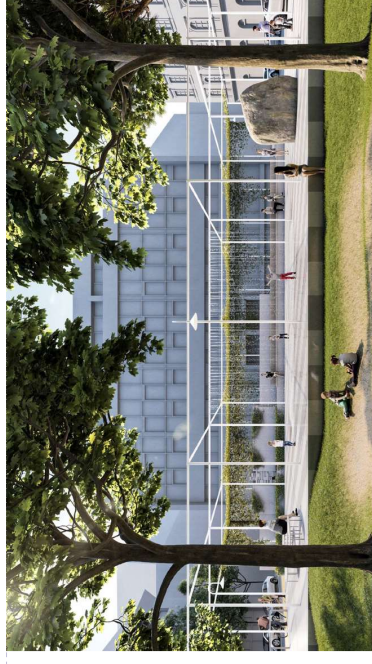
Architektonickou súťažou bolo tiež riešené **zabezpečenie služieb architektov a projektantov** pre zadania stredného rozsahu pre projekty vo verejnom priestore, čo rovnako transparentnou súťažou vyberá spolupracujúcich architektov no skracuje čas potrebný pre verejné obstarávanie riešení pre každý architektonický projekt jednotlivu a zároveň získava lepšiu cenu pre služby architektov a projektantov.

Na základe výsledkov architektonickej súťaže vzišiel návrh na pretvorenie priestoru v centre mesta na **Komenského parčík**. V súčasnosti podľa neho začína magistrát realizáciu projektu a v priebehu tohto roka bude realizácia aj ukončená.

Hotový je tiež architektonický návrh na **bytový súbor**, pôvodne plánovaný na **Parkovej ulici**, ktorý do tichej lokality umiestňuje 24 bytových jednotiek určených a prispôbolených pre nájomníkov, ktorými sú primárne seniori a seniorky a dokážu aj vďaka kvalitnému návrhu s rozložením funkcií komfortne fungovať samostatnej aj na komunitnom princípe – spoločná obývačka alebo kuchynka.

Pozemok na Parkovej ulici ako bývanie pre seniorov bol vybraný najmä kvôli nedostatku nezaťažených pozemkov vo vlastníctve hlavného mesta, ktoré by boli v súlade so súčasným územným plánom a bolo by na nich možné stavať nájomné byty. Zároveň bol tento pozemok dlhodobo nevyužívaný a verejne neprístupný. Pri citlivom posudzovaní charakteru okolitej zástavby bol z týchto dôvodov pozemok na Parkovej určený ako vhodná lokalita na nájomné bývanie určené práve pre seniorov.

Mesto napokon od projektu, ktorý spĺňal atribúty citlivého projektu vytvoreného vo verejnom záujme, upustilo, napriek participácii a intenzívnej spolupráci s tímom nájomného bývania z magistrátu a zohľadneniu dodatočných vstupov od obyvateľov z okolia či práci s historickým odkazom skleníka umiestneného na pozemku.

Komenského parčík

V roku 2021 bola ukončená súťaž na **obnovu Jurigovho námestia** (kde predtým architekti MIB vytvorili aj návrhy riešení sanujúcich alarmujúci stav námestia ako výmena zábradlia, rekonštrukcia odtokových žlabov a nahradenie poškodenej dlažby a povrchov, ktoré boli hlavným mestom zrealizované).

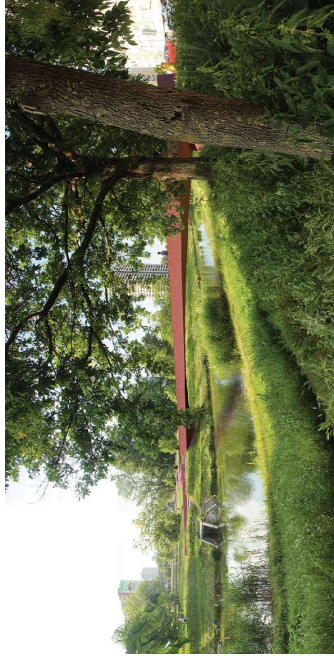
Jurigovo námestie na sídlisku Karlova Ves je typickým uzlovým priestorom sídliskovej zástavby 20. storočia. Návrh, ktorý vzišiel zo súťaže, pomôže vytvoriť kvalitné riešenie typológie pochôdzných terás, ktorých je na bratislavských aj slovenských sídliskách mnoho. Pri obnovách po päťdesiatich či šesťdesiatich rokoch už totiž existujú úplne iné klimatické, spoločenské a demografické požiadavky.

MIB je účastný viacerými projektami aj súťažami na zmenách, ktoré sa dejú na území Petržalky pri predĺžení električkovej trasy. V minulom roku vznikli architektonické návrhy na **štyri lávky cez Chorvátske rameno**, ktoré prepájajú brehy Chorvátskeho ramena v súvislosti s prebiehajúcou výstavbou električkovej radiály v Petržalke. Pri súťaži MIB v niekoľkomesačnom procese nastavoval, ako navrhnúť najlepšie riešenia na prepojenie Chorvátskeho ramena s novými ešte neexistujúcimi MHD zastávkami pri zohľadnení všetkých súčasných aj budúcich faktorov, od nového developmentu v území, zmien trás peších po dotiahnutí električkovej trate z Jugmannovej k Janíkovmu dvoru aj čiastočnej zmene fungovania v priestore, keďže sa má zlepšiť kvalita už dnes obľúbenej rekreačnej zóny.

Aktuálne prebieha súťaž na **polyfunkčnú zónu Janíkov dvor**, kde podľa návrhu vznikne na rozlohe 33 100 m² rozvojového územia 90 nájomných bytov, stredisko pre seniorov aj škôlka a parkovací dom pre 499 áut. Zóna pomôže novou občianskou vybavenosťou a službami aj súčasným obyvateľom z okolia.

Jurigovo námestie

Lávky cez Chorvátske rameno

Vyhlasená je architektonická súťaž na obnovu **Námestia Republiky**. Námestie Republiky je jeden z najväčších verejných priestorov v mestskej časti Petržalka. V jeho susedstve sa nachádza Chorvátske rameno a neďaleko povedie aj nová električková trať prepájajúca centrum mesta s Janíkovým dvorom. Priestor sa využíva na občasnú spoločenskú podujatia, mladí ľudia tu navštevujú oblúbený skatepark. Napriek tomu nie je potenciál námestia naplno využitý. Ide o priestor s rozlohou 75 200 m², na ktorom majú architekti navrhnuť funkčný a atraktívny verejný priestor pre každodenný život, ktorý bude súčasne slúžiť aj pre priležitostné kultúrne podujatia.

MIB taktiež odborne pripravoval a zastrešoval architektonickú súťaž **na obnovu Novej radnice** magistrátu hlavného mesta, v ktorej uspel a obnovu navrhol jeden z najvýznamnejších slovenských súčasných architektov, ktorí sa zameriavajú na interier Ing. arch. Martin Skoček.

Medzi doteraz najväčšie architektonické súťaže patria v minulých rokoch uskutočnené architektonické súťaže na obnovu ikonických kúpeľov **Grössling** a **obnovu Živého námestia**.

Pri Grösslingu sme aktuálne v projektovej časti, počas ktorej prebieha príprava projektovej dokumentácie, aby z budovy, ktorá je jednou z posledných neobnovených kultúrnych pamiatok v centre mesta, vznikol nový komunitný verejný priestor, ktorý bude spájať Mestské kúpele, Mestskú knižnicu, park a kaviareň či priestor pre deti.

V tomto roku vznikla a bola aj mestskými poslancami podporená spoločnosť MKK Grössling, s. r. o., ktorá preberá v tejto fáze rekonštrukciu bývalých kúpeľov Grössling a následne

po zrekonštruovaní bude mať v kompetencii aj následnú prevádzku. MIB sa podarilo vyhladať a zabezpečiť vhodný zdroj externého financovania tak, aby sa projekt kúpeľov dal realizovať z externých zdrojov, s limitovaným zapojením mestských zdrojov. MIB zastrešoval aj koordináciu investičnej dohody o poskytnutí investície so štátnym investičným fondom Slovak Investment Holding, a. s. (SIH) prostredníctvom National Development Fund II. Tento fond celkovo poskytol na financovanie obnovy Grössling investíciu vo výške 4,1 miliónov eur do základného imania novozaloženej mestskej obchodnej spoločnosti.

Podobne komplexným projektom bude aj projekt areálu bývalých technických služieb na Bazovej ulici, na ktorom MIB extenzívne pracuje taktiež. V súčasnosti máme spracované overovacie štúdie a spracovaný návrh programovej náplne plnohodnotného mestského komplexu. V tomto dnes len sásti využívanom brownfiede (jednom z posledných vo vlastníctve mesta) vznikne areál so zmiešanými funkciami (mestské administratívne priestory, nájomné bývanie, verejný priestor, mestský archív, multifunkčná hala).

Obnova **Živého námestia** pokračuje prípravou projektovej dokumentácie, na ktorej pracuje uznávaný nemecký ateliér Loidl z Berlína, ktorý má za sebou už 30 rokov skúseností v tvorbe ikonických verejných priestorov v spolupráci s dopravnými inžiniermi z BPR, ktorí sa špecializujú v tvorbe a plánovaní mostov, alebo verejnej dopravy a vzišli z architektonickej súťaže.

Námestie Republiky

Nová radnica

Už samotná architektonická súťaž, ktorú MIB zastrešoval, bola prvou na Slovensku, kedy bol ako forma súťaže použitý súťažný dialóg. Súťažný dialóg, ako osobitný postup v zmysle zákona o verejnom obstarávaní, umožňuje v procese obstarávania lepšie komunikovať potreby obstarávateľa (mesta) súťažiacich a tak aj ich adresnejšie riešenie v samotnom návrhu. Tento postup taktiež viedol k zapojeniu veľkého množstva aktérov v území do tvorby tohto centrálného verejného priestoru s rozlohou vyše 35000 metrov štvorcových. V prípade Živého námestia súťažný dialóg významne prispel k tomu, že vybrané riešenie priniesie obrovský kvalitatívny skok v tomto centrálnom a dlhodobo zanedbanom priestore hlavného mesta.

Celé Živé námestie sa obnovuje na základe dlhoročných analýz a prieskumov. Od samého začiatku boli do tohto projektu zapojení obyvatelia, nielen počas prípravy podkladov, ale aj počas samotnej súťaže, rovnako po vyhlásení výsledkov boli obyvatelia informovaní o ďalších krokoch a výstupoch architektonickej súťaže rôznymi formátmi, ktoré pokračujú aj v týchto mesiacoch. Už v úvode projektu prebehla participácia, do ktorej sa zapojilo viac ako tisíc respondentov. Informácie z dotazníka doplnili fokusové skupiny. Zanalyzovali sme vyše 400 podnetov z projektu Odkaz pre starostu, uskutočnila sa konferencia s témou bezpečnosti v meste.

Okrem participácie a súťažného dialógu tiež prebehol zber dát o stave zelene a stromov, analýza dát o peších ťahoch chodcov, dopravnom značení, o počte áut či cyklistov aj o otváraní dobe prevádzok.

Na Námestí SNP, Námestí Nežnej revolúcie a Kamennom námestí podľa návrhu vytvoríme zjednotený verejný priestor, pričom si každé námestie zachová svoju atmosféru. Celý priestor bude v jednej úrovni, aby sa odstránili bariéry pre peších či cyklistov, pribudne o tretinu viac plôch zelene, víťazný návrh počítá s novým usporiadaním dopravy, pamätník SNP sa stane prístupnejší z viacerých strán,

V rámci prípravných fáz rekonštrukcie robíme inžiniersko – geologický prieskum, ktorým na 10 miestach na Kamennom námestí, na Námestí SNP a pred Starou tržnicou na Námestí Nežnej revolúcie zisťujeme úroveň hladiny podzemnej vody a zloženie vrstiev pod povrchom a pomery stability územia.

Rovnako nám tento prieskum povie, aký rozsiahly a kde je potrebné robiť archeologický prieskum pod týmto centrálnym územím. So samotným archeologickým prieskumom začíname v najbližších mesiacoch.

Živé námestie

Pred vyhlásením sú **dve súťaže na diela vo verejnom priestore**, predstavený pamätník obetiam covidu, a pamätník predstaviteľkám ženského hnutia.

Pracujeme aj na **architektonickej súťaži na vznik centrálneho verejného priestoru so zeleňou v Devínskej novej Vsi**.

Ukončený je proces participatívneho plánovania aj pre najväčšie bratislavské **trhovisko Miletičova**, kde bude architektonická súťaž vyhlásená v spolupráci s Mestskou časťou Ružinov. V blízke budúcnosti budeme viesť diskusiu s mestskou časťou a ďalšími aktérmi o potrebách trhoviska, jeho klientov a predávajúcich.

V príprave je súťaž na bratislavskú **Hlavnú stanicu**, ktorej rekonštrukcia sa odkladala desaťročia. Metropolitný inštitút Bratislavy zastrešuje komplexnú prípravu medzinárodnej urbanisticko-architektonicko-krajinárskej súťaže. Okrem námestia pred stanicou súťaž bude riešiť širšie územie ohraničené Pražskou, Šancovou a Žabotovou ulicou. Úlohou odborníkov a odborníčok bude pracovať s danou zónou ako s jedným celkom a priniesť najlepšie možné riešenie nielen z hľadiska architektúry, ale aj dopravy.

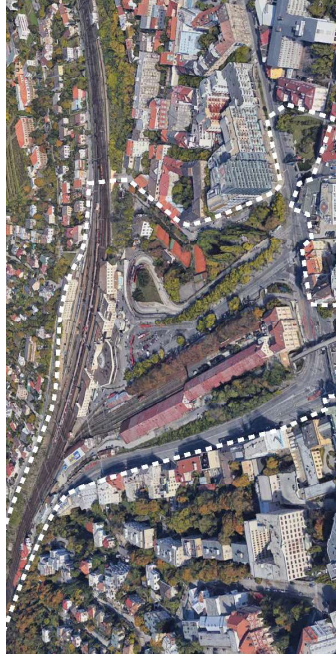
Vo februári tohto roka bolo podpísané Memoranda o spolupráci pri realizácii projektu medzi Ministerstvom dopravy a výstavby SR, Železnicami Slovenskej republiky - ŽSR a hlavným mestom Bratislava, od začiatku rokovani zastrešoval tím Metropolitného inštitútu Bratislavy.

Trhovišisko Miletičova

Hlavná stanica v Bratislave

Hlavná stanica

Samotná príprava zadania tohto rozsahu predpokladá koordináciu partnerov v území, od Ministerstva dopravy a ŽSR po Bratislavský samosprávny kraj, a musí jej predchádzať vypracovanie technických podkladov, analýzy tokov cestujúcich a analýzy investičného zámeru. Podstatnou súčasťou prác je vytvorenie modelu financovania, v súčinnosti s Ministerstvom dopravy a výstavby SR, tak, aby bolo projekt možné financovať prevažne mimo rozpočtu hlavného mesta. Príprava tak rozsiahleho zadania spolu s participáciou je naplánovaná na horizont 12 a viac mesiacov a súťaž by mala byť vyhlásená na prelome rokov 2022 a 2023.

Architektonickej súťaži predchádzajú v území zásahy menšieho rozsahu – obnova dlažby, zlepšenie podmienok pre zeleň (a jej doplnenie), výmena osvetlenia, reorganizácia dopravy, doplnenie a výmena mobiliáru a zvýšenie kvality služieb vo forme nových stánkov s rýchlym občerstvením, ktorých realizácia bude rozvrhnutá v rámci rokov 2022 a 2023.

Metropolitný inštitút Bratislavy spolu s hlavným mestom participuje aj pri téme preverovania technického riešenia s ohľadom na možnosti urbanizácie pozemkov v okolí novej železničnej stanice **Bratislava filiálka**. MIB je členom riadiaceho výboru, ktorého cieľom je koordinácia ďalších krokov medzi dôležitými aktérmi (Hlavné mesto Bratislava, Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky, Bratislavský samosprávny kraj, Železnice Slovenskej republiky a MIB), na ktorom sa aktuálne preveruje technické riešenie a návratnosť stanice Bratislava filiálka a možné pokračovanie trate smerom k novej autobusovej stanici Nivy, výhľadovo aj s ďalším pokračovaním ďalej cez Dunaj.

Ukončený je proces participatívneho plánovania v **Sade Janka Kráľa**, ktorý je podkladom pre urbanisticko-krajinársko-architektonickú súťaž.

Dlhodobu ako veľkú tému vnímame Zlaté Piesky, kde prebehla analýza územia, vďaka čomu máme naštudované niektoré zásadné problémy a potenciál tejto lokality aj ako miesto pre kultúrnu a rekreačnú funkciu.

Okrem konkrétnych architektonických súťaží vznikli vzorové súťažné podmienky, pomocou **susmerním pre subjekty verejnej správy pre správne nastavenie architektonických súťaží** v ich vlastnej réžii pre uľahčenie práce týmto subjektom.

Už teraz MIB svoje odborné skúsenosti a kapacity poskytuje aj externým partnerom. Napríklad v súťaži na obnovu kultúrneho strediska na Žarnovickkej ulici v mestskej časti Bratislava - Rača MIB vystupoval ako odborný garant pre komplexné nastavenie súťaže.

Súčasťou práce MIB je aj šírenie povedomia o architektonických súťažiach. Vidíme, že aj iné mestá v posledných rokoch Ostáde intenzívnejšie využívajú formu architektonickej súťaže – a tým prinášajú tému kvality verejných priestorov medzi ľuďmi. Široká verejnosť si tému osvojuje, čo pomáha tlačiť na skvalitňovanie práve verejných priestorov a budov.

Zapájanie obyvateľov do rozvoja mesta

Vôbec prvýkrát v histórii mesta a magistrátu funguje v rámci Metropolitného inštitútu Bratislavy samostatné pracovisko, na ktorom pracujú odborníci a odborníčky na participatívne plánovanie, facilitovanie či prácu s dátami.

Sekcia mestských štúdií a participácie (SMSP) zastrešuje aktivity na poli participácie jednotlivých projektov MIB, nastavovaní stratégie či pri koncepcných dokumentoch rovnako pri zbere a analýze rôzneho typu dát (napr. prostredníctvom socio-priestorových analýz).

Pod participatívnym plánovaním rozumieme predovšetkým zapojenie či účasť verejnosti do rozhodovania (o rozvoji mesta či obce, o verejných politikách, o témach, ktoré majú dopad na verejnosť). Medzinárodná asociácia pre participáciu verejnosti (IAP) napríklad uvádza, že participácia je akýkoľvek proces, ktorý zapája verejnosť do riešenia problémov alebo do rozhodovania a využíva vstupy verejnosti pre prijatie rozhodnutí. Občianska participácia využíva obojsmernú komunikáciu a umožňuje riešenie problému s cieľom dosiahnuť lepšie a prijateľnejšie rozhodnutia. Participatívne plánovanie je východiskový princíp a zároveň nástroj urbanizmu a mestského plánovania, ktoré zdôrazňujú zapojenie komunity a zainteresovaných aktérov do strategických a riadiacich procesov mestského plánovania alebo do procesov plánovania na úrovni mestského či vidieckeho spoločenstva. Účelom participatívneho plánovania je harmonizovať názory všetkých účastníkov/účastníčok a predchádzať konfliktom medzi stranami s rôznymi názormi

a požiadavkami. Takéto plánovanie by malo takisto poskytnúť šancu na zapojenie marginalizovaných a zraniteľných skupín obyvateľov.

Participatívne plánovanie nie je nutne spojené s každým projektom, v priebehu práce sekcie sa vykrýšľovalo niekoľko kritérií v rozhodovaní o tom, či sa v prípravnej fáze projektu deje participácia, alebo nie. Hlavné mesto prostredníctvom kapacít MIB participáciu vykonáva vždy pri projektoch celomestského, nadmestského či mimoriadneho významu. Rovnako tak sa participácia deje aj pri pilotných projektoch, ak je možnosť v rámci praxe priniesť nové poznatky, či prístup k participatívnemu procesu.

MIB doposiaľ uplatnil viac či menej intenzívne participatívne metódy celkovo na 30 projektoch. Sú to projekty rôznych rozmerov, podľa stupňa náročnosti a zapojenia sú projekty veľkostne rozdelené do viacerých kategórií. Ide o projekty, kde došlo k jednorazovým konzultáciám až po projekty veľkého rozmeru podľa dĺžky zapojenia aj kvality zapojenia verejnosti do procesu. Medzi najväčšie projekty, na ktorých doposiaľ SMSP pracovala boli pripravovaný projekt revitalizácie Krížnej, kúpele Grossling, Sad Janka Kráľa, Trhovisko Miletčova. Zároveň sme pripravili participáciu pri projektoch nájomného bývania na Terchovskej, Parkovej, Janíkovom dvore, Muchovom námestí, či na pripravovaných projektoch parkovacích garáží vo viacerých mestských častiach. Aktuálne naďalej pokračuje práca sekcie na projektoch menšieho rozsahu, ale napr. aj na prípravnej fáze pred vyhlásením súťaže na novú podobu novej hlavnej železničnej stanice v Bratislave.

Participácia na trhovisku Miletčova

Participácia s obyvateľmi Vrančovičovej ulice v Lamači

Počas viac ako dvoch rokov participatívnych aktivít MIB použil rôzne participatívne metódy v rôznej variácii: takmer 100 krát sa použili aplikované metódy a na všetky ostatné participácie sa použilo 11 štandardných metód ako napr. susedské stretnutie alebo dotazníkový prieskum.

- **dotazníky:** 27 dotazníkov, spolu vyše 15 000 respondentov a respondentiek
- **ankety:** 5 anket, okolo 400 zapojených ľudí
- **rozhovory:** okolo 80 rozhovorov (osobných, telefonických, online)
- **okrúhle stoly:** 7 okrúhlych stolov, okolo 70 zapojených ľudí
- **workshopy:** 40 workshopov
- **focusové skupiny:** 5 focusových skupín, okolo 70 zapojených ľudí
- **komentované prechádzky:** 5 komentovaných vychádzok, okolo 130 zapojených ľudí
- **výstavy:** 4 výstavy
- **susedské stretnutia:** spolu 9 stretnutí
- **verejné prerokovania:** 12 verejných prerokovaní/online stretnutí

Výstupom participatívnych procesov pri jednotlivých projektoch je 18 záverečných správ, ktoré boli súčasťou zadaní pre architektonickú súťaž alebo realizácie projektov (z toho 4 a vo forme knižnej publikácie). Tak sa udialo pri projektoch Križna, Grossling, Sad Janka Kráľa a Trhvisko Miletičova. Pri ostatných projektoch sa výstup realizoval vo forme prezentácie výsledkov. Všetky záverečné správy sú dostupné na stránke mib.sk.

MIB sa zároveň spolupodielala na verejných prerokovaniach, ktoré sekcie magistrátu a MIB musia zo zákona realizovať.

V minulosti sa sekcia podieľala na preformátovaní týchto prerokovaní do online formy počas pandémie, kedy nebolo možné realizovať fyzické stretnutia. V gescii sekcie sa takýmto spôsobom uskutočnili už 3 verejné prerokovania územného plánu hlavného mesta alebo urbanistických štúdií, kde sa spolupodieľala formou moderovania podujatia, príprave prezentácie a celkovej dramaturgii podujatí.

Sedem projektov prebiehalo so silným inkluzívnym apelom. Participáciu verejnosti nevnímame len cez číselné vyhodnotenie toho, na koľkých projektoch sa participácia realizovala, alebo aké bolo presné číslo zapojenej verejnosti. Poslaním sekcie je aj znižovanie prahu inkluzívnosti pri možnostiach zapojenia. Preto sa snažíme jednotlivé metódy prispôbovať tak, aby sa do participácie mohli zapojiť aj nie bežní recipienti, napr. seniori, deti či ľudia so špecifickými potrebami pohybu. Preto realizujeme napr. vychádzky zamerané na bezbariérovosť, pri dotazníkoch na projektoch celomestského významu realizujeme cudzojazyčné preklady, realizujeme metódy zamerané na detské publikum a pod.

Manuál participatívneho plánovania a socio-priestorového mapovania v Bratislave

Okrem podpory v pilotných fázach projektov sekcia mestských štúdií a participácie realizovala aj niekoľko vlastných aktivít na poli mestských štúdií; bola vydaná socio-priestorová štúdia o Zóne Pribinova, vydalo sa niekoľko vedecko-popularizačných článkov – napr. Ľudia Bratislavy, Instagramová analýza návštev parkov v BA. Sekcia spracovávala kľúčovú publikáciu Ako porozumieť mestu a jeho ľuďom?, s podtitulom Manuál participácie. Ide o kľúčový dokument na poli participatívneho plánovania, vďaka ktorému môže dochádzať aj k rozvoju participácie naprieč mestskými časťami či inými samosprávami v rámci Slovenska. Táto publikácia poskytuje návod nato, ako pristupovať k participatívne plánovaniu, ako nastaviť participatívny projekt, aj čo je potrebné pre využitie tej-ktorej metódy. Táto publikácia je k dispozícii pre všetky bratislavské aj mimobratislavské samosprávy, no tiež pre odbornú verejnosť. Online verzia dokumentu je voľne dostupná na stránkach Metropolitného inštitútu Bratislavy.

MIB v oblasti participácie zastrelil 7 Metropolitných fór – podujatí pre odbornú aj širokú verejnosť, vďaka ktorým sa verejnosť dostala k participácii na Pláne hospodárskeho a sociálneho rozvoja. Sekcia mestských štúdií a participácie sa výrazným spôsobom spolupodielala aj na samotnej tvorbe PHSR, realizovala niekoľko spôsobov zapojenia verejnosti ako napríklad aj prostredníctvom prieskumu verejnej mienky. Zároveň organizuje stretnutia pracovných skupín v jednotlivých témach a pracuje aj na finalizácii obsahu pre finálnu podobu plánu. Okrem toho v najbližšom období pripraví SMSP aj publikáciu kratšieho rozsahu, ktorej cieľom je sprostredkovať informácie o strategickom pláne mesta aj širokej verejnosti.

Prechádzka s ľuďmi so špeciálnymi potrebami pri pohybe v Sade Janka Kráľa

Metropolitné fórum je priestor pre spoločnú diskusiu mestských tém hlavného mesta so zástupcami občianskej odbornej verejnosti z verejného, súkromného a mimovládneho sektoru.

Jasné pravidlá pre obnovu a tvorbu verejného priestoru

Bratislava má vďaka MIB po prvýkrát koncepčné pravidlá pre jednotný a kompaktný vizuál verejných priestorov. Vznikom Manuálu verejných priestorov mesto získalo návod ako obnovovať a tvoriť verejné priestory. V Manifeste verejných priestorov MIB zadefinoval hodnoty, na ktorých sa má mesto v 21. storočí rozvíjať. Sú to: mesto pre peších, zelené mesto, starostlivé mesto, atraktívne mesto a čisté mesto.

Princípom v doprave je prednosť dostupnej verejnej dopravy, pešej a cyklo dopravy pred individuálnou automobilovou dopravou. Kvalitné mesto má byť postavené na bezpečných a príjemných uliciach, ktoré sú prostredím vhodným pre všetkých, aj pre deti aj pre seniorov. Tvoríme mesto s kvalitným mobiliárom, bez vizuálneho smogu, podporujúce zdravý životný štýl s ohľadom na klimatické zmeny. Vytvárame mesto postavené na zmiešaných územiach, kde sú rôzne funkcie nablízku, s dobrou občianskou vybavenosťou.

Cez participáciu zisťujeme súčasné a budúce potreby obyvateľov Bratislavy a dbáme na užitočnú proporciu a zloženie občianskej vybavenosti, služieb, vrátane komunitných kultúrnych a športových priestorov.

Manuál má za cieľ štandardizovať a tým zjednotiť niektoré postupy pri tvorbe alebo rekonštrukcii verejného priestoru. Má poskytovať metodický návod vzorových riešení, uľahčiť prácu projektantom pri navrhovaní, alebo samosprávam pri schvaľovaní, a má pomáhať šetriť čas a peniaze.

Na hodnotový rámec pre rozvoj mesta nadviazali konkrétne technické Principy a štandardy podľa jednotlivých oblastí.

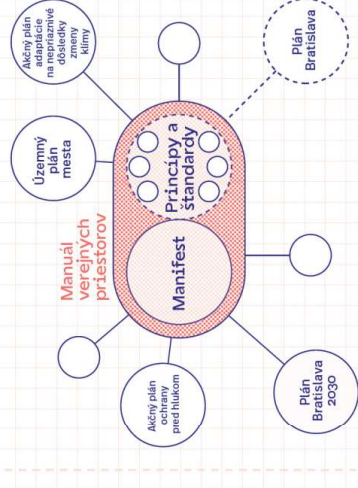
Doteraz ich bolo pripravených 11 a na príprave ďalších sa pracuje. Už teraz vidíme, že jednotlivé manuály uľahčujú prácu projektantom, ale aj zamestnancom verejnej správy, ktorým dávajú jasný návod ako postupovať.

Manuál má úlohu zjednotiť vizuál jednotlivých prvkov vo verejnom priestore, a vniesť poriadok do ich priestorového usporiadania - zvýši sa tým prehľadnosť, bezpečnosť ale aj estetická stránka priestoru, v ktorom žijeme.

Témami princípov a štandardov, ktoré boli doteraz spracované, je **správne umiestňovanie mobiliáru, či už ide o umiestňovanie lavičiek, cyklostojanov alebo smetných košov. Neodborne a nevhodne inštalovaný mobiliár spôsoboval v minulosti problémy s užítkovosťou verejného priestoru, či pôsobil ako bariéra.**

Výrazný dopyt bol aj po princípoch a štandardoch exteriérových terás v meste – sedenie na exteriérových terasách patrí k mestskému životu, sedenie však nesmie byť umiestnené na úkor chodcov či ostatných užívateľov limitovaného verejného priestoru v meste. Náš manuál rieši tieto situácie a dodáva tak predvídateľnosť pre majiteľov reštaurácií a kaviarní, ako aj návod pre zamestnancov úradov, ktorí ho uplatňujú.

Zverejnený je tiež **manuál osvetlenia**, ktorý s postupnou výmenou osvetlenia v hlavnom meste priamo prechádza do praxe. Funkčné, estetické a kvalitné verejné osvetlenie je základným predpokladom pre bezpečný a inkluzívny verejný priestor. Práve program postupnej výmeny verejného osvetlenia predstavuje jednu z kľúčových investičných akcií mesta, je preto viac než žiaduce, aby sa rozvoj osvetlenia uskutočnil podľa mestom vypracovaných štandardov.

Manuál je nástroj, ktorý zlepšuje úroveň verejných priestorov tým, že stanovuje celkovú víziu a zásady ich rozvoja, obnovy a tvorby.

Dôležitou z tém princípov a štandardov je **zelená a starostlivosť o zelenú v meste**. Metropolitný inštitút Bratislava pripravil komplexné usmernenia, vďaka ktorým sa docieľa kvalitnejšia výsadba a starostlivosť o stromy a zelenú v meste. Princípy a štandardy zelene v meste slúžia ako pomôcka pri navrhovaní zelene z hľadiska ekologických benefitov, bezpečnosti, priestorových možností či správnej praxe zakladania zelene tak, aby sa zabezpečila čo najdlhšia životnosť vysadených rastlín.

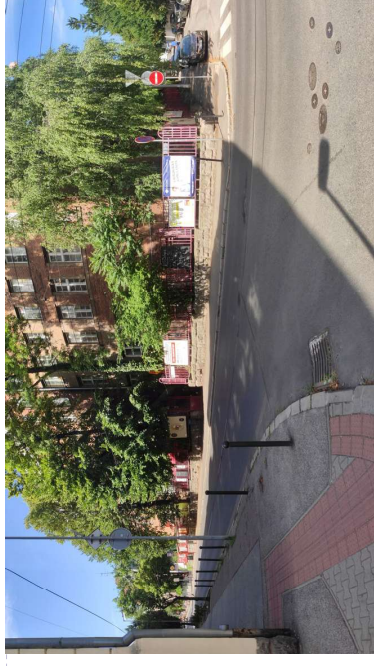
Princípy a štandardy zastávok MHD obsahujú okrem príslušných technických noriem, aj definície a kritériá kvality dizajnu pri zohľadnení potrieb širokého spektra užívateľov. Upravujú základné štandardy dizajnu zastávok a prvkov ich vybavenia, a tiež určujú princípy umiestňovania prvkov v rámci zastávok. Zvláštny dôraz je kladený na umiestňovanie prístreškov. Z nového manuálu bude vychádzať aj dizajn zastávok a prístreškov mestskej hromadnej dopravy, ktoré Dopravný podnik Bratislava plánuje už aj v tomto roku vymeniť.

Pri tvorbe manuálu ale aj pri jeho aplikácii úzko spolupracujeme s odborníkmi na meste ale aj s profesionálmi z externého prostredia, sme členmi odborných pracovných skupín, kde sa snažíme naše poznatky priamo prenášať do konkrétnych realizácií (rekonštrukcie električkových radiál, výmena povrchov chodníkov, výmena prístreškov MHD, osádzanie stĺpikov, príprava zadania pre obnovu alebo rekonštrukciu verejných priestorov)

Postupným uplatňovaním jednotných pravidiel, ktoré sa už deje na viacerých miestach pri aktuálnych obnovách, mesto a jeho verejné priestory dostanú kompaktný vizuál. Kompaktný vizuál znamená vizuál zohľadňujúci špecifickú jednotlivých území, no zachovávajúce jednotný pocit z mesta.

Všetky dokumenty sú záväzné pre mesto a mestské organizácie. Pre mestské časti, súkromné spoločnosti či developerov majú odporúčací charakter.

Vo finálnej fáze prípravy sú **Princípy a štandardy vonkajšej reklamy**. Tie už pri svojom spracovaní vznikali tak, aby do praxe pomohli preniesť schválené zmeny územného plánu Zmeny a doplnky 07. Prijaté Zmeny a doplnky sa zaoberajú v samostatnej kapitole reguláciou reklamných stavieb, vďaka čomu v najbližších rokoch ubudne množstvo vizuálneho smogu najmä v regulovaných lokalitách pamiatkových území a území kompozičných osí. Manuál tieto pravidlá umiestňovania reklamy spodrobňuje a dopĺňa ich o minimálne kritériá pre dizajn reklamných stavieb a prvkov.

Správne vysadená zeleň v meste má dlhšiu životnosť

V najbližších mesiacoch bude tiež zverejnený **manuál povrchov chodníkov**. S touto vznikajúcou koncepciou povrchov chodníkov sa už v minulom roku koordinovali výmeny povrchov chodníkov realizované hlavným mestom.

V súlade s touto koncepciou sa realizovali ulice Prokopa Veľkého, Jeséniova, Mlynské Nivy, Námestie SNP.

Dokopy bolo na základe princípov a štandardov vlní vyasfaltovaných približne 5000 m² povrchov, ďalších približne 3100 m² chodníkov bolo vydláždených betónovou dlažbou, a ďalších 1000 m² bolo vydláždené žulovou platňou. Na 1200 m² boli zväčšené alebo vytvorené úplne nové výsadbové plochy, spolu s pásom mobiliáru a zelene.

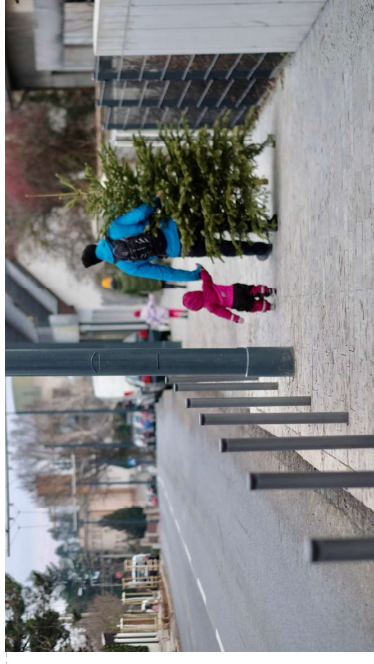
Okrem toho boli s uplatnením viacero princípov a štandardov realizované opravy ulíc Stará Klenová, Račianska a Vajnorská, kde pribudol vodopriepustný pás zelene a mobiliáru, zväčšili sa výsadbové stromy pre lepšie podmienky pre rozvoj stromov.

Práca MIB pri týchto spoluprákach znamená spracovanie potrebnej projektovej dokumentácie na realizáciu, ktorá spočíva v obhliadke priestoru v teréne, fyzickým vytýčením a zakreslení jednotlivých prvkov verejného priestoru do technickej mapy, spracovaní návrhu do jednoduchej dokumentácie s orientačnými kótami, a rozkreslení špecifických charakteristických detailov v zmysle manuálu verejných priestorov a technických listov mesta Bratislava. Súčasťou projektu je aj komplexná tabuľka, popisujúca všetky úkony, ktoré bude treba v súvislosti s rekonštrukciou zabezpečiť.

V tomto roku je **rozpracovaných ďalších 15 projektov bratislavských chodníkov a ulíc** v koordinácii MIB s Oddelením správy komunikácií v rôznych mestských častiach. Vo všetkých projektoch nastavujeme jasné pravidlá aj pre budúce realizácie: všetky sú z dlaždeného povrchu (kameň alebo betón), pričom okrem výmeny povrchov ráfame pri úprave povrchov aj s doplnením mestského mobiliáru (lavičky, cyklostojany, koše), výsadbou zelene (mobilnej alebo „fixnej“), vylepšenie osvetlenia a debarierizáciou prechodov cez cestu alebo tiež upravujeme pozície reklamných zariadení.

Vďaka týmto projektom pribudne v Bratislave viac ako 7000 m² funkčne a kvalitne opravených chodníkov a ulíc, medzi nimi také významné ulice ako časť Krížnej ulice, Dunajská ulica, Ulica 29. augusta, Dorastenecká ulica a ďalšie.

Vďaka týmto princípom sa do bratislavských ulíc po desaťročiach opäť vracia dlažba, ktorá je ekologickejšia, vodepriepustná, čo je v dnešnej reakcii na klimatickú krízu nevyhnutné, a vo výsledku aj ekonomickejšia (pri dodatočných opravách chodníka, výmene alebo oprave sietí a rozvodov stačí rozobrať a zložiť časť dlažby, na rozdiel od asfaltových alebo betónových povrchov, pri ktorých je potrebné odstrániť staré vrstvy a nahradiť novým betónom a asfaltom, čo navyše znižuje estetiku priestoru). Existuje presná zonácia, do ktorých zón, aký formát povrchov patrí, aby postupne dostalo mesto jednotný ráz, ako je to bežné aj v iných metropolách.

Zrekonštruovaná Jeséniova ulica

Oprava dlažby pred poštou na Námestí SNP – pred a po.

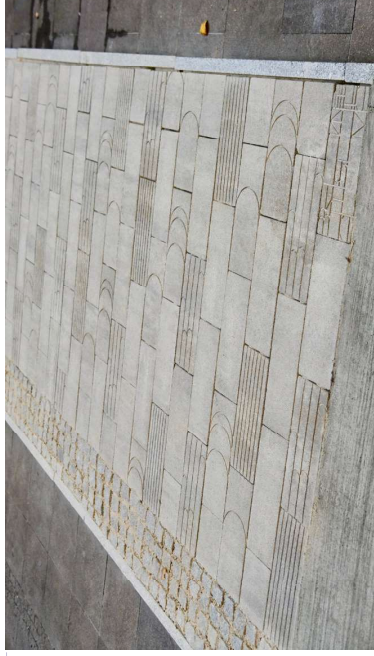
V roku 2021 sekcia taktiež vytvorila nový a dizajnový unikátny štandard bratislavskej dlažby, ktorá sa od konca roka 2022 môže použiť v mestských projektoch.

Sekcia verejných priestorov odborne participuje na tvorbe projektových dokumentácií na kompletnú obnovu ulíc prebiehajúcu v súčasnosti najmä v okolí obnovy električkových radiál.

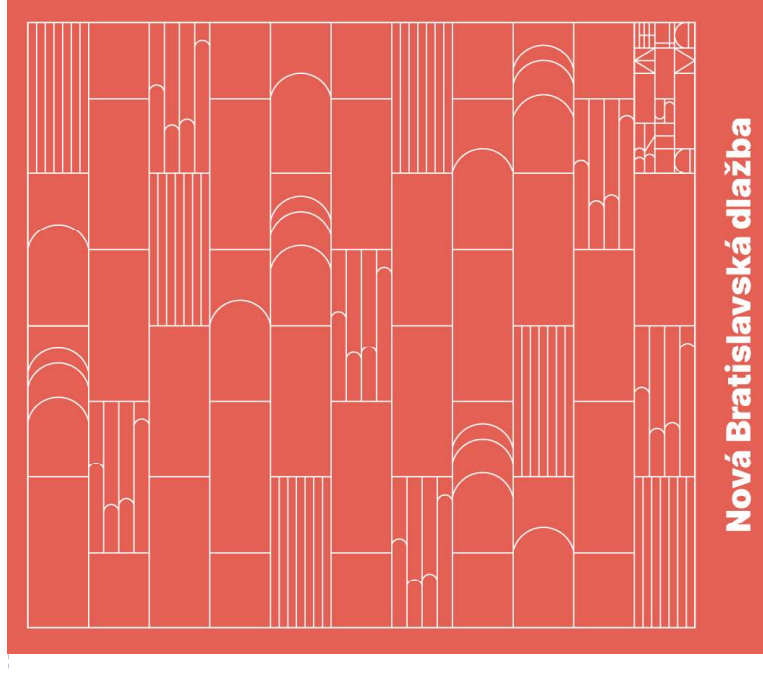
V minulom roku sa podieľala na príprave projektu pre verejné priestory **v rámci Ružinovskej, Račianskej a Vajnorskej radiále. V tomto roku sa začínajú práce na projektovej dokumentácii pre Košickú a Podunajskobiskupickú radiálu.**

Pri projekte Ružinovskej a Vajnorskej radiály sme boli od začiatku pri procese tvorby zadania, ktoré pokračovalo našou súčinnosťou pri tvorbe DUR. Sekcia verejných priestorov bola súčasťou pracovnej skupiny, kde sme určovali usporiadanie uličného priestoru na Krížnej ulici (Ružinovská radiála) a na Vajnorskej ulici (od Trnavského Mýta po Jarošovu ulicu).

Oba uličné profily sú navrhnuté ako takzvané kompletne ulice (complete streets), navrhnuté na rekonštrukciu od fasády k fasáde. Ich realizáciou mesto získava jedinečné mestské bulváry so živými prevádzkami, širokým verejným priestorom, no súčasne sa zachová ich dopravná funkcia.

Bratislavská dlažba vystavená pred Primaciálnym palácom

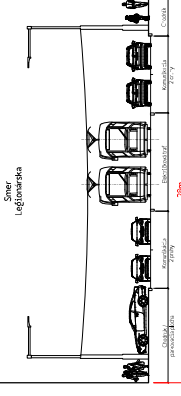
Vizuál bratislavskej dlažby

Popri koncepčných veciach sme sa zúčastňovali stretnutí a komunikovali so zhotoviteľom projektovej dokumentácie ohľadne požiadaviek na verejný priestor. V druhej fáze sme pripravili kompletný dizajnmanuál na rekonštrukciu Ružinovskej radiály ako podklad pre vypracovanie realizačnej projektovej dokumentácie. V súčasnosti sme aktívne súčinní pri pripomienkovaní projektovej dokumentácie od zhotoviteľa. Takisto prebiehajú stretnutia so správcami sietí, kde komunikujeme možnosť výsadby stromov v uličnom priestore a ich priestorové možnosti.

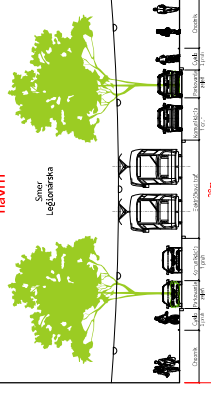
Aktívne spolupracujeme a vytvárame zadania pre tvorbu nových alebo rekonštrukciu existujúcich radiál, sústreďujeme sa najmä na usporiadanie uličného priestoru, ktorých rozsah dopĺňame o prídružené priestory s významnejšou spoločenskou funkciou.

Priebežne sa Sekcia verejných priestorov venuje aj zasielaniu stanovísk a vyjadrení na zaujatie verejného priestoru alebo pripomienkovaniu a usmerňovaniu rôznych investičných zámerov, prevažne súkromného charakteru, v zmysle Manuálu verejných priestorov, čo odbremeneňuje prácu jednotlivých oddelení magistrátu.

Krížna ulica
úsek Májkova – Vazovova/
súčasný stav

Krížna ulica
úsek Májkova – Vazovova/
návrh

Návrh profilu Krížnej ulice v prípravnej fáze projektu

Územný plán postavený viac na zásadách ako na tvrdej regulácii

Územný plán Bratislavy má dnes pätnásť rokov, a je potrebná jeho aktualizácia, k čomu dochádza v posledných rokoch vďaka tematickým zmenám a doplnkom.

MIB spolu s obstarávateľom – Sekciou územného rozvoja magistrátu – už dnes pracuje na nevyhnutných podkladoch pre nový územný plán. Nový územný plán by mal byť postavený viac na zásadách ako na tvrdej regulácii. Mal by predstavovať posun od v súčasnosti uplatňovanej funkčnej regulácie k priestorovej regulácii, aby sme definovali, ako má mesto vyzerať.

Nový územný plán bude zohľadňovať **princípy kompaktného mesta**, vytvárať priestor **pre vznik kvalitných zmiešaných štruktúr s dobrou dostupnosťou služieb, občianskej vybavenosti, športových a rekreačných príležitostí**.

Samozrejmosťou je **výborná dostupnosť a kvalita mestskej hromadnej dopravy**, preferencia cyklistickej a pešej dopravy s dobrým napojením na sieť regionálnej dopravy. Dôraz by mal klásť na možnosť vzniku **kvalitných verejných priestorov**, ktoré sú hlavnými tepnami života v meste, navrhovanými v súlade s princípmi adaptácie na zmenu klímy.

Nový plán by mal tiež zabezpečiť vznik a **dobudovanie siete zelenej infraštruktúry a priniesť nové zásady a princípy vzniku nových rozvojových a transformačných mestských štruktúr**.

Brownfieldy resp. transformačné plochy by mali byť nosným prvkom ďalšieho rozvoja mesta a naopak by sa mal čo najviac obmedziť extenzívny rozvoj do krajiny.

V neposlednom rade je v novom územnom pláne nevyhnutné zohľadniť **princípy metropolitného plánovania** ako súčasného trendu rozvoja funkčných regiónov vo svete.

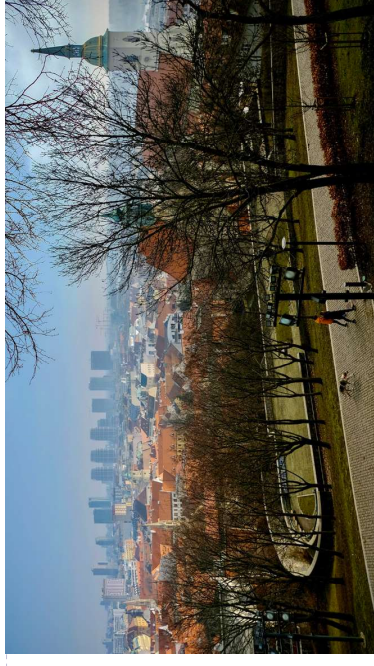
Rozvoj mesta je závislý do veľkej miery od rozvoja jeho zázemia, prevažne v oblastiach okolo Bratislavy. Pre lepšie zladenie dopravných kapacít či občianskej vybavenosti je potrebné zintenzívniť spoločnú koordináciu prípravy strategických a územných plánov hlavného mesta a jeho zázemia.

Bratislava ako centrum širšieho regiónu vytvára sieť sociálnych, ekonomických, politických a kultúrnych vzťahov.

Medzi najvýraznejšie výzvy v oblasti územného rozvoja a plánovania pre Bratislavu patrí priestorová expanzia mesta

a pretrvávajúce suburbanizačné tendencie obyvateľstva. Je kľúčové, aby sa mesto a jeho zázemie chápalo ako integrovaný organizmus nie ako sústava samostatných jednotiek,

potrebná je efektívnejšia odborná koordinácia na úrovni samospráv a adekvátne politické rozhodnutia. Metropolitné plánovanie by tak mohlo výrazne harmonizovať snahy o lepšie funkčné a priestorové usporiadania regiónu a redukciu nežiadúcich vplyvov suburbanizácie.

Panoráma Bratislavy sa za posledné roky zmenila

Sekcia územného plánovania MIB vznikla prechodom časti zamestnancov z magistrátu hlavného mesta, no naďalej pokračuje v náboře nových odborníkov, aby mohli byť zastabilizované všetky kompetencie a profesie, ktoré sú potrebné pre tvorbu nového územného plánu a potrebných územnoplánovacích, koncepčných a strategických podkladov.

Za tri roky svojej existencie Metropolitný inštitút Bratislavy sa ukončilo a rozpracovalo päť urbanistických štúdií (**Urbanistická štúdia brownfieldy, Urbanistická štúdia umiestnenia nájomného bývania v Bratislave, Urbanistická štúdia Výškového zónovania, príprava zadania Urbanistickej štúdie Vinohradov, príprava zadania Urbanistickej štúdie Príbinová – Zimný prístav**). V spolupráci vznikla tiež Urbanisticko-krajinárska štúdia Bratislavský Dunajský park).

Na Urbanistickú štúdiu brownfieldy v tomto roku nadviažeme **koncepciou využitia brownfieldov**.

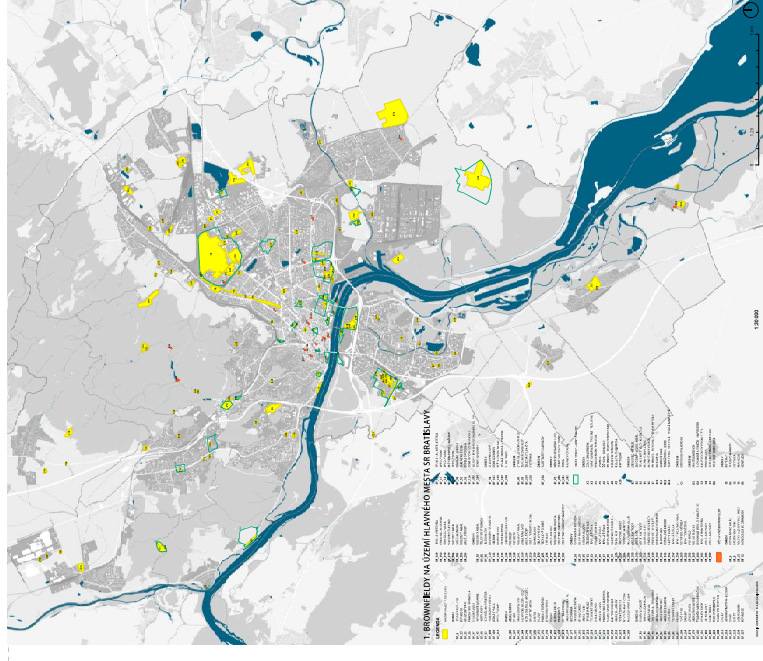
Koncepcia by mala poskytnúť jednoduchý návod, akým sa budú v budúcnosti rozvíjať tieto transformačné územia mesta. Mala by nastaviť rámec spolupráce medzi mestom a súkromným sektorom, aby sa zabezpečil kvalitný a udržateľný rozvoj mestských štruktúr.

Bratislavské brownfieldy zaberajú v súčasnosti územie vo rozlohe asi 629 ha zastavaného územia mesta, čo je rozloha, akú má mestská časť Lamač. Vďaka štúdiu brownfieldov s registrom 132 nevyužívaných území s podrobným vyhodnotením vlastných vzťahov, ekologického zaťaženia a iných kritérií v registračných listoch, ktorá bude podkladom pre ďalšie územnoplánovacie kroky, vieme zanalyzovať možnosti ich ďalšieho využitia. Brownfieldy predstavujú nevyužitú alebo len minimálne využitú územia v meste, často v intraviláne, ktoré by sa mali rozvíjať, aby sa mesto neťahalo ďalej do krajiny.

Neriadnený rozvoj Bratislavy von do krajiny prehĺbuje dopravné problémy, navyše zaberá cennú poľnohospodársku pôdu alebo prírodnú krajinu.

V súčasnosti je dopracovaná aj urbanistická štúdia **Výškového zónovania**, ktorá je pripravená na predloženie do mestského zastupiteľstva. Výšková zonácia, ak sa v budúcnosti pretaví do záväzných regulatívo-územného plánu hlavného mesta, prinesie mestu zachovanie typických urbanistických štruktúr, avšak umožní aj vznik lokálnych či celomestských dominánt. Výšky budov však budú moderované s ohľadom na miestnu urbanistickú štruktúru a širší kontext.

Urbanistická štúdia výškového zónovania vytvára predpoklady pre zachovanie identity panorámy mesta Bratislavy s jej charakteristickým identifikačným prírodným prvkom v podobe Malých Karpát. Cieľom štúdie je podpora kompaktnej blokovej zástavby na území mesta a zjednotenie rozvojových a stabilizovaných území, tak aby dochádzalo ku kompaktnému dotvoreniu obrazu mesta. Zároveň štúdia určuje výškové hladiny a základné kompozičné princípy rešpektujúce kultúrne historické hodnoty mesta. Urbanistická štúdia rieši výškové zónovanie všetkých mestotvorných funkčných plôch na území mesta, či už jestvujúcich stabilizovaných území, kde rešpektuje jestvujúcu zástavbu, ako aj území rozvojových na základe platnej stanovenej priestorovej regulácie

Na urbanistickú štúdiu o brownfieldoch nadviaže koncepcia ich využitia

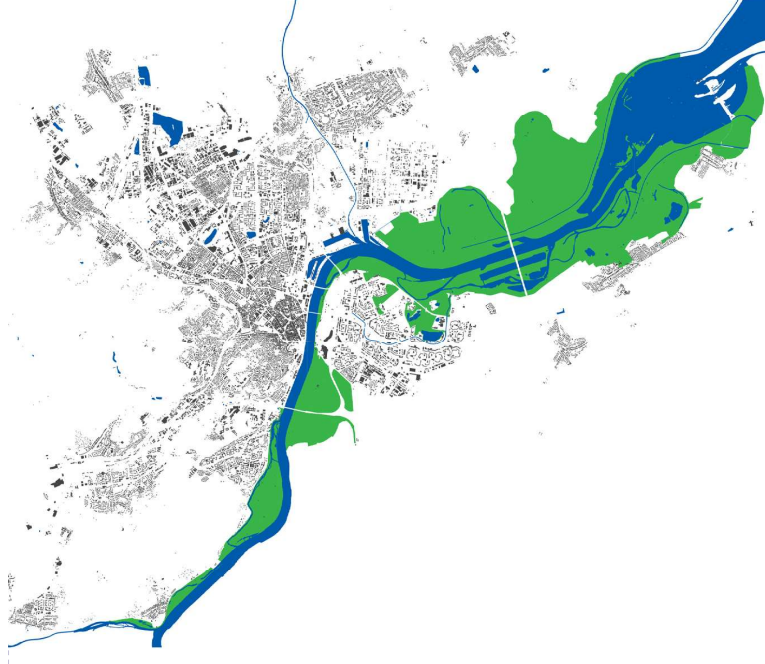
Je hotová štúdia pre **Bratislavský Dunajský park**. Ide

o prvú komplexnú urbanisticko-krajinársku štúdiu, ktorej cieľom bolo zhromaždiť kľúčové dáta a nastaviť jednotné pravidlá pre ďalšie aktivity v tomto území. Cieľom Bratislavského Dunajského Parku je prepojiť rozsiahle územie dunajskej prírody a vytvoriť vhodné lokality, ktoré môžu ľudia využívať na oddych či šport. Všetky zásahy do tohto chráneného územia sa majú vykonať systematicky a s ohľadom na životné prostredie.

Bratislava má obrovský potenciál byť jedným z najzelenších miest v Európe. Cez rozsiahle územie hlavného mesta preteká druhá najdlhšia európska rieka Dunaj. Pridanú hodnotu dunajskej prírody Bratislava nevyužíva v takom rozsahu, ako napríklad susedná Viedeň. Aj z tohto dôvodu vznikla iniciatíva Bratislavského Dunajského Parku.

Prvotnú ideu Bratislavského Dunajského Parku naformuloval ešte v roku 2019 multidisciplinárny tím nezávislých odborníkov zložený z architektov, urbanistov, prírodovedcov, ochrancov životného prostredia a vodošpecialistov. Do komplexnej urbanisticko-krajinárskej štúdie ju rozpracoval Metropolitný inštitút Bratislavy spoločne s iniciatívou BDP.

Navrhované územie BDP na pravom brehu Dunaja zaberá približne 28 kilometrov dlhý úsek, ktorý prechádza cez Bratislavu od rakúskych hraníc cez centrum mesta až k maďarským hraniciam. Na ľavom brehu sa vytipovalo územie od sútoku Dunaja s Moravou až po Hamuliakovo, vrátane lužných lesov mimo inundačného územia, s výnimkou zastavaných častí Bratislavy, a to od Mosta Lafranconi po Vlčie hrdlo. Na tomto území sa nachádzajú vzácné zbytky ramenného systému, prírodné rezervácie Starý háj, Dunajské ostrovy a Ostrovné lúčky, ako aj chránené areály Pečniansky les, Soví les, Chorvátske rameno či Hrabiny. Pozdĺž toku Dunaja sú rozsiahle plochy prírodných lužných lesov a záplavové územia, ktoré dnes ľudia využívajú na rekreáciu.

Bratislavský Dunajský Park označuje územie, ktoré je približne 28 km dlhé a siahla od Devína po Čunovo

Novovzniknutá štúdia má dopomôcť k naplneniu troch kľúčových cieľov. Prvým je ochrana územia BDP, to znamená zastaviť akúkoľvek ďalšiu devastáciu územia, či už z pevniny alebo z rieky. Vďaka tomu sa ochráni rôzne živočíšne a rastlinné druhy vyskytujúce sa v dunajskej prírode. Druhým je obnova prírodnej krajiny, s čím súvisí hlavne obnova riečneho charakteru územia tam, kde to je možné. A tretím cieľom je sprístupnenie územia pre verejnosť tak, aby nedochádzalo k devastovaniu chránenej prírody. Ambíciou nie je počet rekreatantov obmedziť, ale usmerniť ho pomocou zonácie územia. Práve zonácia zadefinuje nárazníkové zóny s intenzívnym pohybom ľudí, napríklad pozdĺž priesakového kanála, ako aj územia, do ktorých nebude vstup umožnený vôbec, to sú napríklad bezzásahové územia s najvyšším stupňom ochrany.

V štádiu prípravy zadania je aj urbanistická štúdia **Pribinová – Zimný prístav**. Štúdia bude rozdelená do dvoch etáp, v prvej bude riešené územie v koridore ulice Pribinova a časti ulice Košická s prepojením na Zimný prístav. Druhá etapa bude riešiť samotný priestor Zimného prístavu.

Na území Zimného prístavu dnes stále prebieha prevádzka prístavu a je to viac menej uzavretý areál. Zároveň je táto lokalita výhľadovo dôležitým rozvojovým územím, pokračovaním intenzívnej urbanizácie „nového centra“ zón Pribinova a Chalupkova a prirodzeným pokračovaním nábrežia. Po ukončení prevádzky prístavu by sa malo predmetné územie stať integrálnou súčasťou mesta. To akým spôsobom by sa mal zimný prístav v budúcnosti rozvíjať by mala povedať jednak urbanistická štúdia, participatívny proces, ale aj urbanisticko-architektonická súťaž. Jedná sa o územie s veľkým potenciálom, ktorého súčasťou sú aj významné nevyužívané objekty –

brownfieldy, niektoré z nich aj ako národné kultúrne pamiatky.

V rámci prípravy územnoplánovacích dokumentov pre nový územný plán potrebujeme okrem urbanistických štúdií vypracovať celý rad generelov. Generely sú zjednodušene povedané priestorové databázy a analytické podklady nutné pre vypracovávanie územného plánu.

Momentálne prebieha aktualizácia viacerých kľúčových generelov. Medzi nich patria **generel zelene**, ktorý mapuje a kategorizuje zeleň mesta a bude obsahovať aj koncepciu rozvoja zelenej infraštruktúry. Ďalej sú to **generely školstva, športu, bývania a záhradkárskych osád v Bratislave**.

Všetky tieto dokumenty majú za úlohu pripraviť analýzu súčasného stavu a následne na základe stratégie, koncepcii a trendov navrhnuť územný priemet do územnoplánovacích dokumentov.

Samotné spracovanie je spojené aj s aktualizáciou metodík spracovania, samotnej formy spracovania, ktorá bude omnoho prehľadnejšia, posunutá do digitálnej formy a prístupná čo najväčšiemu počtu užívateľov.

V neposlednom rade sa ako súčasť územnoplánovacích podkladov pre nový územný plán pripravujú aj **prognózy** v rôznych oblastiach. Prvou z nich je **Demografická, socio-ekonomická prognóza**. A kompletný balík by mali ďalej doplniť **prognóza v oblasti životného prostredia, perspektívy rozvoja lokálnej ekonomiky a metropolitný región a metropolitné územie**.

Návrh vhodnejšieho riešenia pre sprístupnenie brehov Dunaja

Procesom schvaľovania prešli v minulom roku **Zmeny a doplnky 07**, s významným vplyvom na budúci rozsah

a reguláciu vonkajšej reklamy, budúcu trasu nového vnútromestského okruhu električky, či princípy a zásady na tvorby mesta na klimatické dopady.

V rámci Zmien a doplnkov 07 sa v kapitole o reklamných stavbách určili pravidlá pre umiestňovanie, intenzitu (vzdialenosť) a veľkosť reklamných stavieb, čoho výsledkom bude zníženie hustoty reklamných stavieb a zmenšenie ich veľkosti na prijateľnú úroveň pre obraz mesta v budúcich rokoch.

Prebehlo verejné prerokovanie **Zmien a doplnkov 08**

územného plánu – Nájomné bývanie, kde bolo predstavených 12 nových lokalít zvolených pre výstavbu mestských nájomných bytov. Tieto zmeny územného plánu umožnia v hlavnom meste v nadchádzajúcich rokoch vznik 4 410 nových bytov, 1360 nájomných bytov a približne 140 bytov pre mesto z nadhodnoty.

Zmenám a doplnkom 08 predchádzala Urbanistická štúdia umiestnenia nájomného bývania na území Bratislavy, ktorej účelom bolo overiť možnosti umiestnenia nájomného bývania vo vybraných lokalitách na mestských pozemkoch a na pozemkoch súkromných investorov, ktoré si vyžadujú pre potreby umiestňovania bývania zmenu platného územného plánu mesta.

Urbanistická štúdia navrhla zmeny funkčného využitia územia s analýzou potreby občianskej vybavenosti, dopravnej a technickej infraštruktúry. Preverila jednotlivé lokality ako alternatívne riešenia na území mesta a na základe vyhodnotenia bol spracovaný čístopis ako podklad pre zmeny a doplnky územného plánu mesta.

V roku 2022 bude na prerokovanie pripravený aj dokument **Zmien a doplnkov 09 vo verejnom záujme**, ktoré sa zaoberajú lokalitnými zmenami funkčných plôch na podnet mestských častí. Okrem samotných mestských častí prispievali podnetmi aj jednotlivé odborné útvary mesta a mestské organizácie.

Ako samotný názov napovedá bude sa jednať prevažne o zmeny, ktoré prinesú benefit občanom mesta, napr. v oblasti zelene a parkov.

Menej vizuálneho smogu v uliciach skrásí Bratislavu

V poslednom období sme uskutočnili aj významnú digitalizáciu územného plánu mesta ako aj územnoplánovacích podkladov. V roku 2021 bolo zverejnené na mestskom geoportáli (v zložke územný plán) nové digitálne znenie územného plánu. Súčasne prebieha aj príprava ďalších aplikácií pre geoportál v rámci zdieľania a lepšej dostupnosti územnoplánovacích dokumentov a podkladov (aplikácia Brownfields, aplikácia zmien a doplnkov)

Taktiež prebehla kompletná zmena spôsobu a procesov spracovania dokumentov v prospech digitálnych GIS služieb.

SUP sa okrem vyššie spomenutých bodov venuje aj analytickej činnosti pre odborné útvary magistrátu, a mestských organizácií. Aktívne sa zapája do prípravy koncepčných a strategických dokumentov mesta a podieľa sa na usmerňovaní rozvoja mesta na zonálnej úrovni.

Kľúčová časť územného plánu na mestskom geoportáli prešla úpravou

Mesto získalo partnera so špecifickým know-how

MIB aktívne **spolupracuje** s mestom a jeho organizáciami na desiatkach projektoch vo verejnom priestore, či už pri jeho obnove alebo tvorbe.

Už druhý rok ako odborný garant MIB spolupracuje s Nadáciou mesta Bratislavy pri grantovom programe **KOMUNITY – Funkčnejšie verejné priestory**. V roku 2021 sa do výzvy určenej rozdelenej medzi všetky mestské časti sa zapojilo vyše 100 subjektov a odbornou porotou bolo vybraných 37, ktoré získali podporu. **Do verejného priestoru tak bolo cez iniciatívy prerozdelených 100 000 €**. MIB mal na starosti odborné posúdenie a konzultovanie predkladaných projektov, ktoré zlepšia verejné priestory v meste. Na základe memoranda MIB pokračuje v spolupráci pre Nadáciu mesta Bratislavy aj do roku 2022, kde je jeho činnosť konzultačná, čo znamená, že všetci záujemci o podporu z Nadácie mesta Bratislava majú možnosť svoj projekt konzultovať s odborníkom alebo odborníčkou na zeleň, tvorbu verejných priestorov alebo architektúru či projektové riadenie.

S oddelením kultúry prebieha tiež spolupráca pri téme umiestňovania umenia do verejných priestorov, ktorej sa nevenoval priestor posledných tridsať rokov a zástupcovia MIBu sú aktívni v novovzniknutej Komisii pre umiestnenie umenia do verejných priestorov. MIB má svoju zástupkyňu rovnako v názvoslovnej komisii, vďaka čomu v spolupráci s dátovými odborníkmi aktuálne vzniká podrobný prehľad názvov ulíc, ktorý bude zverejnený aj v online forme.

Sekcia súťaží MIB pre **Múzeum mesta Bratislavy** v minulom roku nastavila podmienky výzvu na predkladanie ponúk pre Hrad Devín. Cieľom výzvy bol kreatívny návrh na ucelený informačný a navigačný systém, ktorý dnes pre Hrad Devín chýba.

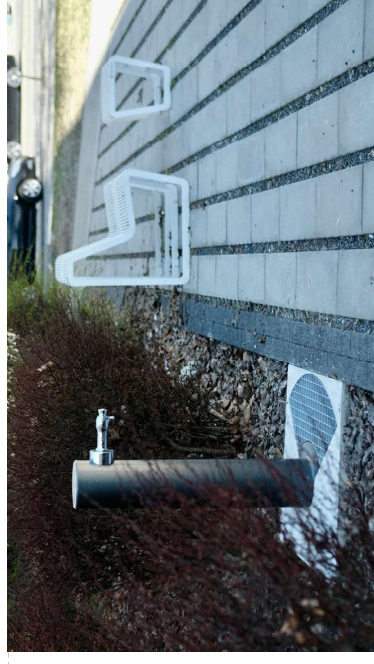
Súčasťou projektu bolo aj vybudovanie doplnkovej oddychovej infraštruktúry so zameraním na jednoduché prvky, ktoré by návštevníkom a návštevníčkám poskytovali dostatočný komfort pri spoznávaní Hradu.

Konzultácie pre nastavenie architektonicko–urbanisticko–krajinárskej súťaže a koncepciu rozvoja aktuálne poskytuje Sekcia súťaží **bratislavskej ZOO**, vďaka čomu sa po rokoch zlepšil tento obľúbený priestor s obrovským potenciálom.

So **STARZ** (Správa telovýchovných a rekreačných zariadení) navrhujeme usporiadanie prevádzok po vypršaní zmlúv vo frekventovanom území okolo zimného štadiónu Ondreja Nepelu. V rámci spolupráce MIB pomáha vytvoriť dizajn manuál a návrhy na verejné obchodné súťaže pre prevádzky v navštevovanej lokalite.

Spoluprácou s **Bratislava Tourist Board** mesto úspešne získalo grant vo výške 20 000 € od MDV SR na podporu rozvoja cestovného ruchu, vďaka čomu sa nakúpil nový mobilár pre Námestie Franza Lisztu na turistami vyťaženej zastávke, ktorá tvorí predpolie Hlavnej stanice a je súčasťou hlavného vstupu turistov do Bratislavy.

BVS (Bratislavská vodárenská spoločnosť) ťaží z Manuálu osádzania pitných fontán z produkcie MIBu, vďaka čomu existuje jednotné usmernenie ku ktorejkoľvek lokalite, kde je potrebné fontánu na pitie osadiť.

Aj pitné fontány majú svoj dizajn manuál

Vďaka programu Funkčnejšie verejné priestory sa podarilo zazeleniť dvor medzi bytovkami.

Základný strategický dokument na najbližších desať rokov

MIB ako koncepcná organizácia pre strategické plánovanie a prípravu základov na dôležité rozhodnutia dlhodobého významu dostal od Hlavného mesta Bratislava za úlohu prípravu plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja.

Na februárovom zastupiteľstve bol prerokovaný prvý výstup z prípravy strategického dokumentu a procesu - strategický rámec Bratislava2030. Strategický plán do roku 2030 sa tvorí participatívnym spôsobom.

Tento participatívny proces sme popísali v kapitole *Ako na tvorbu strategického dokumentu*, ktorú skompletizovala Sekcia mestských štúdií v participácie v Manuáli participácie. Pre ďalšie obce a samosprávy je tak vytvorený participatívny rámec, ako postupovať pri tvorbe PHSR s dôrazom na zapájanie odborníkov aj širokej verejnosti do tohto procesu. Kompletný strategický rámec pre dokument je zverejnený na bratislava2030.sk.

V priebehu roka sa do jeho prípravy zapojili stovky odborníkov a zástupcov mestských častí, zapojená bola aj široká verejnosť – celkovo bolo zapojených cez štyritisíc respondentov vo viacerých typoch prieskumov a iných participatívnych formátoch.

Dokument Bratislava 2030 oproti minulosti vznikol na základe vyhodnotenia minulého PHSR a je vytvorený s popisom konkrétnych cieľov, informácií o aktuálnej východiskovej pozícii v danej téme, návrhom presných opatrení, aj nastaveniami ako opatrenia merať.

Spolu s pracovnými skupinami sme identifikovali, vybrali existujúce ale aj tvorili nové merateľné ukazovatele na podklade existujúcich data setov mesta či iných organizácií. Pre neexistujúce datasey MIB s dátovým oddelením magistrátu tvorí návrhy pre nový systematický zber data setov, ako aj návrhy pre nové indexy pre lepšie pochopenie mesta.

Pritom systematický zber dát nie je jednoduchý: je potrebné nastaviť presnú metodológiu zberu dát, formu ukladania, zdieľania dát, priradenie zodpovednosti za zber a napokon je potrebné dáta pravidelne vyhodnocovať. Práve systematické, každoročne sa opakujúce vyhodnocovanie dát je v jadre – umožní sa tým nielen sledovať úspešnosť mesta pri dosahovaní cieľov, no najmä korigovať prípadné nedostatky či nesprávne smerovanie vo vybraných oblastiach.

Dokument vychádzajúci z analytických základov obsahuje konkrétne opatrenia – projekty pripravené odborníkmi a odborníkmi. Ide o opatrenia na znižovanie dopadov klimatických zmien v uliciach mesta (adaptácie a mitigačné opatrenia). Opatrenia, ktoré dopomôžu hlavnému mestu k skvalitneniu územného rozvoja (nové nástroje ako nový územný plán, nové indexy pre územné plánovanie, významné urbanistické štúdie a nástroje) či rozvoja inštitúcií mesta (zavedenie výkonnostného manažmentu pre všetky zložky a organizácie mesta, systematické meranie spokojnosti obyvateľov so službami mesta a jeho organizácií).

S obyvateľmi sme diskutovali o tom, ako by sa mala Bratislava zmeniť do roku 2030

Ďalšie konkrétne opatrenia vytvorené odborníkmi sú zamerané na zlepšenie technickej infraštruktúry (osvetlenie, optická dátová sieť, káblovod, odpadová infraštruktúra), sociálnu oblasť (dostupnosť a kvalita sociálnych služieb, bezbariérovosť), kultúru (dostupnosť, rozmanitosť a kvalita kultúrnej ponuky v častiach mesta), mobilitu (budovanie nových radiál, trolejbusových tratí, nákupy vozidiel a mnoho ďalších) a vzdelávanie a šport (dostupnosť športovej infraštruktúry, znižovanie investičného dlhu v mestskej športovej infraštruktúre).

Všetky ciele sú naviazané na projekty, z ktorých vyplýva, ako sa budú financovať, aby ciele a plány boli reálne a dosiahnuteľné. MIB úzko pracuje s oddelením programovania a spoluprácu na pozicionovaní mesta v oblasti prístupu k európskych štrukturálnym a investičným fondom v končiacom a nadchádzajúcom programovom období. Ostatný rok veľmi intenzívne lobujeme za to, aby si vláda SR voči Európskej komisii pri rokovaniach o novej Partnerskej dohode na obdobie 2021-27 uplatnila tzv. flexibilitu pre územie bratislavského kraja. Len na základe takej výnimky by aj hlavné mesto mohlo benefitovať zo zdrojov EÚ (z ktorých hlavné mesto dokáže získať štandardne len časť vzhľadom k obmedzeniam vyplývajúcim z európskej legislatívy).

Naša koncepčná práca tu však nekončí. Spolu s kanceláriou primátora participujeme na legislatívnom procese v oblasti stavebnej a územno-plánovacej legislatívy s cieľom presadiť záujmy hlavného mesta pri zásadnej reforme týchto predpisov.

Metropolitný
inštitút
Bratislava

www.mib.sk

info@mib.sk

